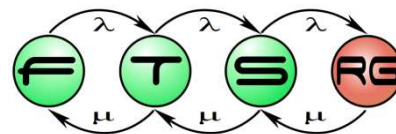

Rendszermodellezés

Hibamodellezés

(dr. Majzik István és Micskei Zoltán fóliái alapján)

Tartalomjegyzék

- A szolgáltatásbiztonság fogalma
- A szolgáltatásbiztonságot befolyásoló tényezők
- A szolgáltatásbiztonság eszközei
- Szolgáltatásbiztonság analízise

Motiváció: Hibamentes működés

- Szolgáltatási szint szerződések (SLA):
  - Ügyfél által elvárt jellemzők
  - Telekom szolgáltatások rendszerei („carrier grade”):
„Öt kilences”: 99,999% (5 perc/év kiesés)
- Biztonságkritikus rendszerek:
  - Szabvány előírások a hibák gyakoriságára
  - Biztonságintegritási szintek (Safety Integrity Level)

SIL	Biztonságkritikus funkció hibája / óra
1	$10^{-6} \leq \text{THR} < 10^{-5}$
2	$10^{-7} \leq \text{THR} < 10^{-6}$
3	$10^{-8} \leq \text{THR} < 10^{-7}$
4	$10^{-9} \leq \text{THR} < 10^{-8}$

Motiváció: Hibamentes működés

- Szolgáltatási szint szerződések (SLA):
  - Ügyfél által elvárt jellemzők
  - Telekom szolgáltatások rendszerei („carrier grade”):
„Öt kilences”: 99,999% (5 perc/év kiesés)
- Biztonságkritikus rendszerek:
  - Szabvány előírások a hibák gyakoriságára
  - Biztonságintegritási szintek (Safety Integrity Level)

	Operáció hibája / óra	
Ha 15 év az élettartam, akkor ez alatt kb. 750 berendezésből 1-ben lesz hiba	$10^{-6} \leq \text{THR} < 10^{-5}$	Hiba nélküli működés ~ 11.000 év??
	$10^{-7} \leq \text{THR} < 10^{-6}$	
	$10^{-8} \leq \text{THR} < 10^{-7}$	
	$10^{-9} \leq \text{THR} < 10^{-8}$	

Elkerülhetetlen: Hibahatások

Fejlesztési folyamat

Működő termék

- Tervezési hibák
- Implementációs hibák

- Hardver hibák
- Konfigurációs hibák
- Kezelői hibák

Elkerülhetetlen: Hibahatások

Fejlesztési folyamat

Működő termék

- Tervezési hibák
- Implementációs hibák

- Hardver hibák
- Konfigurációs hibák
- Kezelői hibák

Fejlesztési folyamat jellemzői:

- Jobb minőségbiztosítás, jobb módszertanok
- De növekvő bonyolultság, nehezebb ellenőrzés

Szokásos becsült értékek 1000 kódsorra:

- Jó kézi fejlesztés és tesztelés: <10 hiba marad
- Automatizált fejlesztés: ~1-2 hiba marad
- Formális módszerek használata: <1 hiba marad

Elkerülhetetlen: Hibahatások

Fejlesztési folyamat

Működő termék

- Tervezési hibák
- Implementációs hibák

- Hardver hibák
- Konfigurációs hibák
- Kezelői hibák

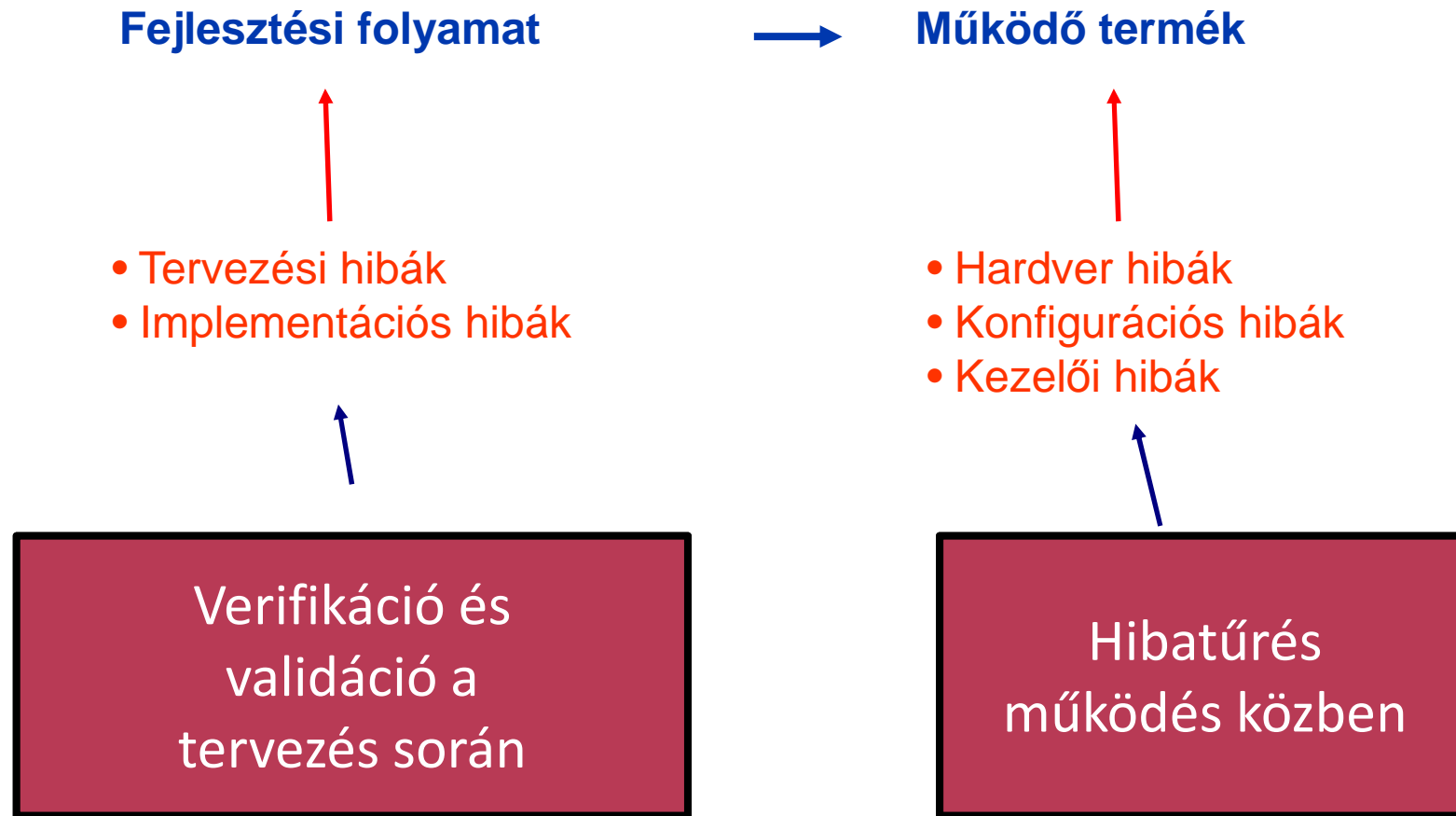
Technológia korlátai:

- Jobb paraméterek, jobb anyagok
- De növekvő bonyolultság (érzékenység)

Szokásos becsült értékek:

- CPU: 10^{-5} ... 10^{-6} hiba/óra
- RAM: 10^{-4} ... 10^{-5} hiba/óra
- LCD: ~ 2...3 év élettartam

Elkerülhetetlen: Hibahatások

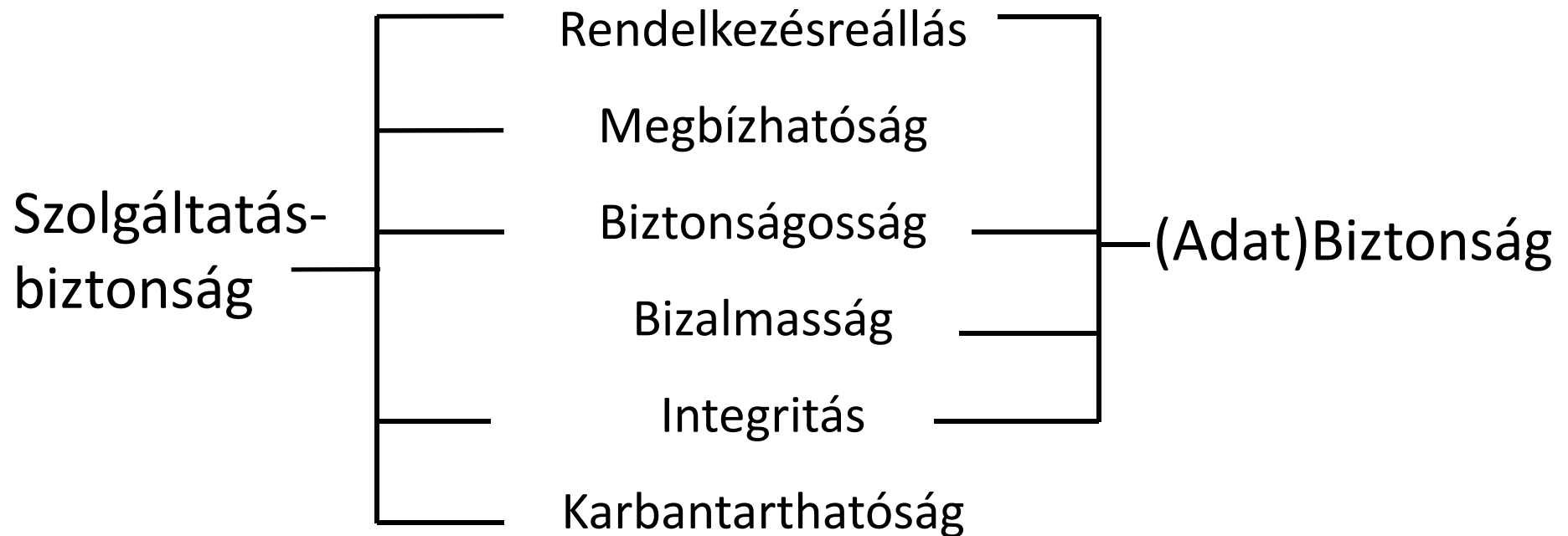
Szolgáltatásbiztonság

Szolgáltatásbiztonság (dependability): a képesség, hogy igazoltan bízni lehet a szolgáltatásban

- *igazoltan*: elemzésen, méréseken alapul
- *bizalom*: szolgáltatás az igényeket kielégíti

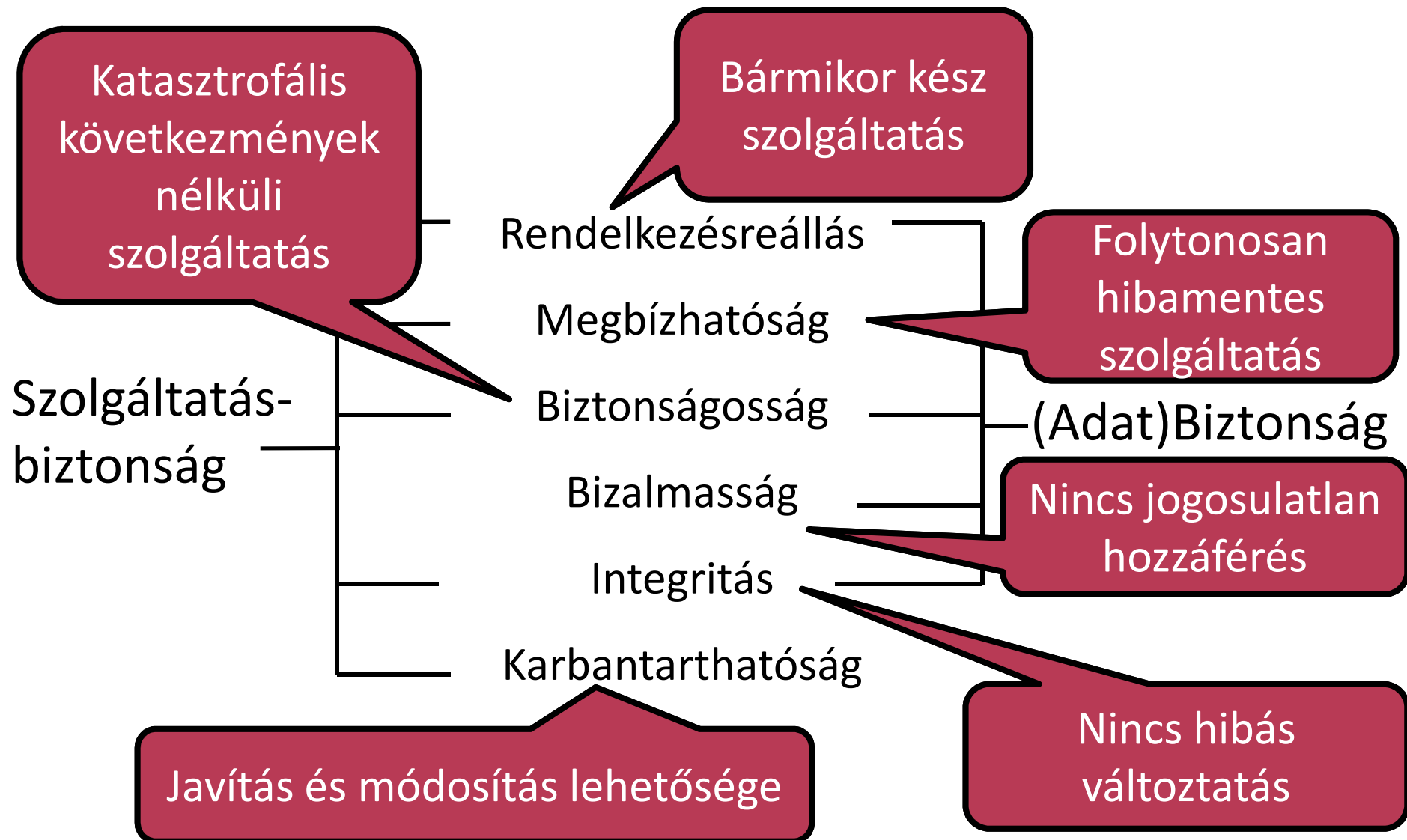
(nemfunkcionális követelmény)

Szolgáltatásbiztonság jellemzői

Laprie et. al.: Basic Concepts and Taxonomy of Dependable and Secure Computing

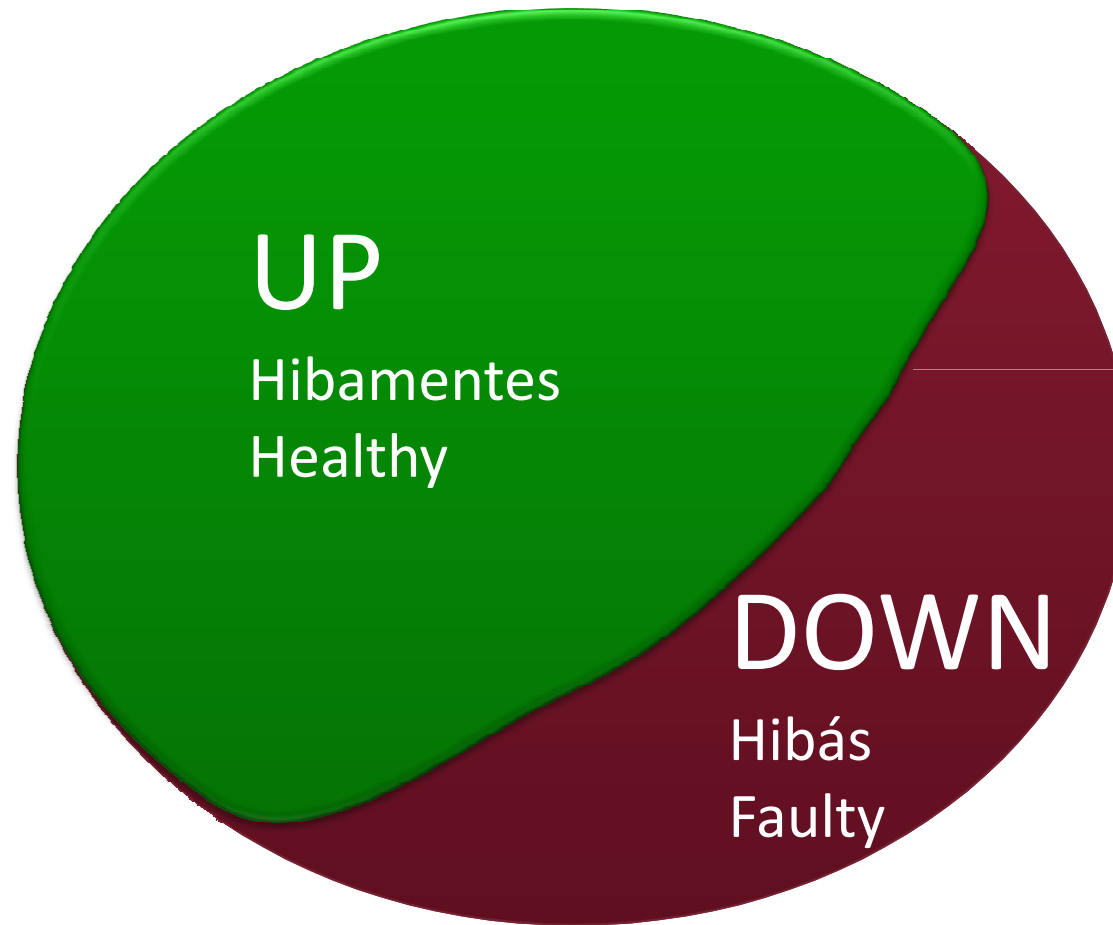
Szolgáltatásbiztonság jellemzői

Laprie et. al.: Basic Concepts and Taxonomy of Dependable and Secure Computing

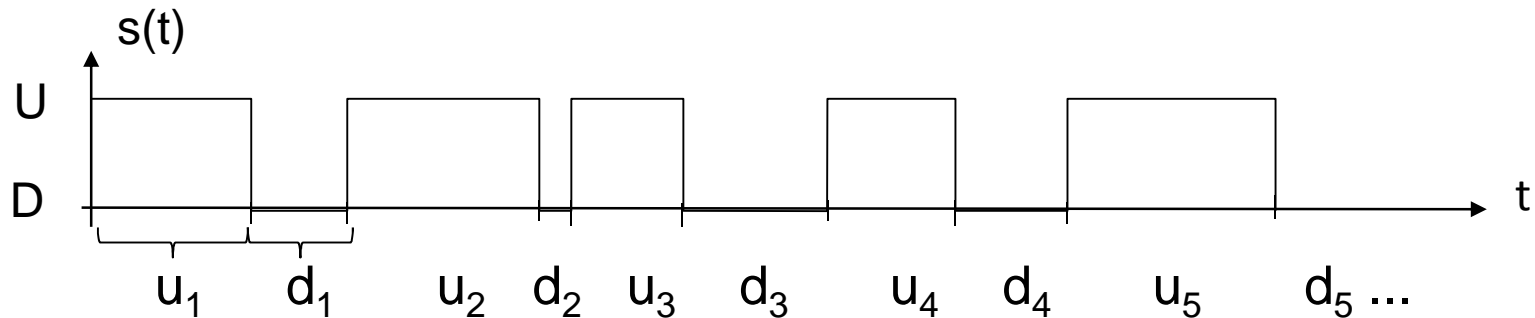
Állapotpartícionálás

- S: a rendszer teljes állapottere

Megbízhatósági mértékek

- Állapotparticionálás $\rightarrow$ $s(t)$ rendszerállapot
  - Hibás (D) - Hibamentes (U) állapotpartíció

- Várható értékek:

- Első hiba bekövetkezése: $MTFF = E\{u_1\}$
(mean time to first failure, néha MTTF)
- Hibamentes működési idő: $MUT = E\{u_i\}$
- Hibás állapot ideje: $MDT = E\{d_i\}$
- Hibák közötti idő: $MTBF = MUT + MDT$
(mean time between failures)

Valószínűség időfüggvények

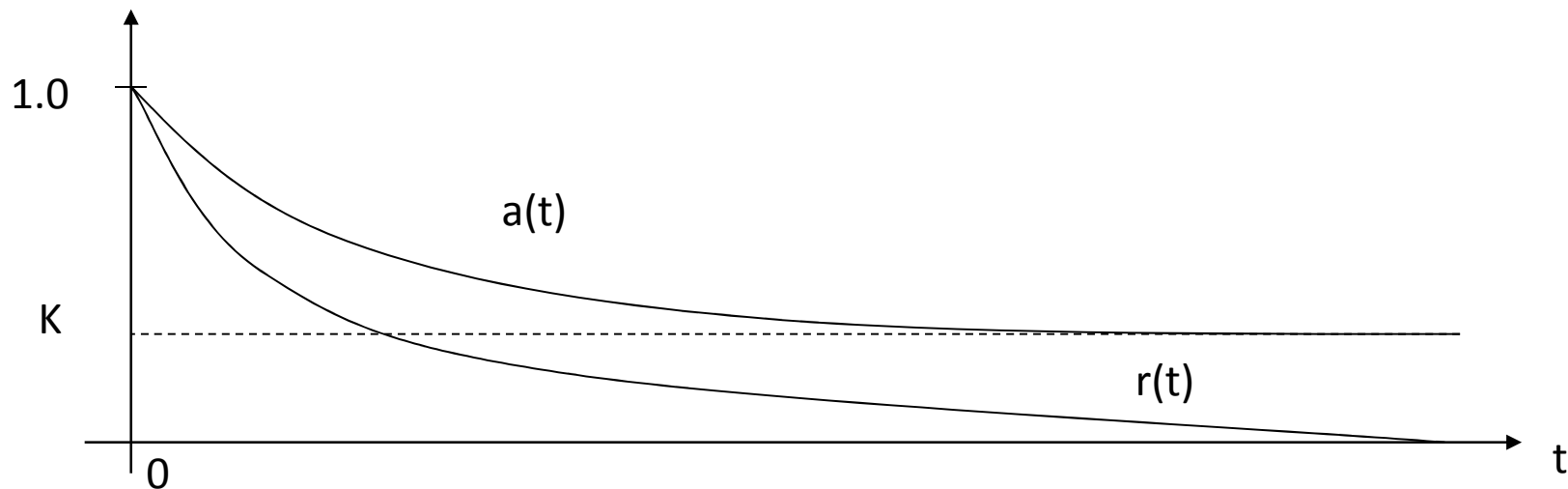
- megbízhatóság: (reliability)

$$r(t) = P\{\forall t' < t: s(t') \in U\} \quad (\text{nem hibásodhat meg})$$

- rendelkezésre állás: (availability)

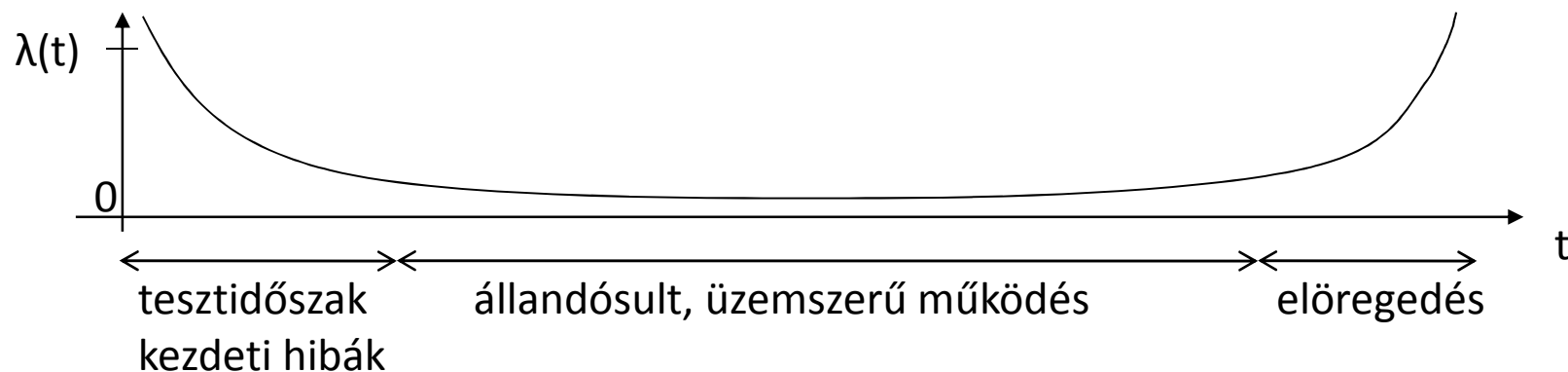
$$a(t) = P\{s(t) \in U\} \quad (\text{közben meghibásodhat})$$

- készenléti tényező: $K = \lim_{t \rightarrow \infty} a(t) = \frac{MUT}{MUT + MDT}$

Megbízhatóság

- **megbízhatóság**: $r(t) = P\{s(t') \in U, \forall t' < t\}$
- (első) meghibásodások gyakorisága: $-r'(t)$
  - Ez az „első meghibásodás ideje” valószínűségi változó eloszlásának sűrűségfüggvénye!
  - Várható érték: MTTF
- **meghibásodási ráta**: $\lambda(t) = -r'(t) / r(t)$ (meghibásodás valószínűsége időegységenként és darabonként)
  - „kádgörbe”:

Megbízhatóság

- **Közelítés:** állandósult állapot, $\lambda(t) = \lambda$ (konst.)
  - „Örökifjú” / „memoryless” tulajdonság
  - Jól tesztelt informatikai rendszerre igaz lehet: előbb avul el, minthogy elöregedne
- Következmény: $r(t) = e^{-\lambda t}$
- $-r'(t)$: meghibásodás ideje exponenciális eloszlás lesz
  - λ paraméterrel
  - $1/\lambda$ várható értékkel
  - Vagyis: **MTTF = $1/\lambda$** !

Rendelkezésre állás követelményei

A rendelkezésre állási tényező	Maximális kiesés idő 1 év alatt
2 db 9-es (99%)	3,5 nap
3 db 9-es (99,9%)	9 óra
4 db 9-es (99,99%)	1 óra
5 db 9-es (99,999%)	5 perc
6 db 9-es (99,9999%)	32 másodperc
7 db 9-es (99,99999%)	3 másodperc

Elosztott rendszerek (hibatűrés nélkül, irányadó számok):

- 1 szgép: 95%
- 2 szgép: 90%
- 5 szgép: 77%
- 10 szgép: 60%

Tartalomjegyzék

- A szolgáltatásbiztonság fogalma
- A szolgáltatásbiztonságot befolyásoló tényezők
- A szolgáltatásbiztonság eszközei
- Szolgáltatásbiztonság analízise

Befolyásoló tényezők

- **Hibajelenség** (failure):
A specifikációnak nem megfelelő szolgáltatás
  - értékbeli / időzítésbeli, katasztrofális / „jóindulatú”
- **Hiba** (error):
Hibajelenséghez vezető rendszerállapot
  - lappangó → detektált
- **Meghibásodás** (fault):
A hiba feltételezett oka
  - hatás: alvó → aktív
  - fajta: véletlen vagy szándékos, időleges vagy állandósult
  - eredet: fizikai/emberi, belső/külső, tervezési/működési

Szoftver hibák

- Szoftver hiba: **Állandósult, tervezési** hiba
- **Aktiválás** a működési profil függvénye
  - Bemeneti tartományok, trajektória
- **Megbízhatóság arányos:**
Tesztelés után **benntmaradó hibák száma**
- **Benntmaradó hibák száma arányos:**
Időegység alatt detektált hibák száma a tesztelés végén
  - Statisztikai tesztelés: Megbízhatóság mérése
- Statisztikai módszerekkel becsülhető, meddig kell a tesztelést folytatni adott megbízhatóság eléréséhez

Hatáslánc

- **Meghibásodás → Hiba → Hibajelenség**
  - pl. szoftver:
    - meghibásodás: progr. hiba: csökkentés helyett növel
    - hiba: vezérlés ráfut, változó értéke hibás lesz
    - hibajelenség: számítás végeredménye rossz
  - pl. hardver:
    - meghibásodás: kozmikus sugárzás egy bitet átbillent
    - hiba: hibás pozícióérték a memóriában
    - hibajelenség: robotkar a falnak ütközik
- **Rendszer hierarchiaszint függvénye**
  - alsó szintű hibajelenség felsőbb szinten meghibásodás
    - kimenet beragadás egy chip szintjén hibajelenség
    - rendszer szintjén meghibásodás (chip a cserélhető komponens)

Hatáslánc

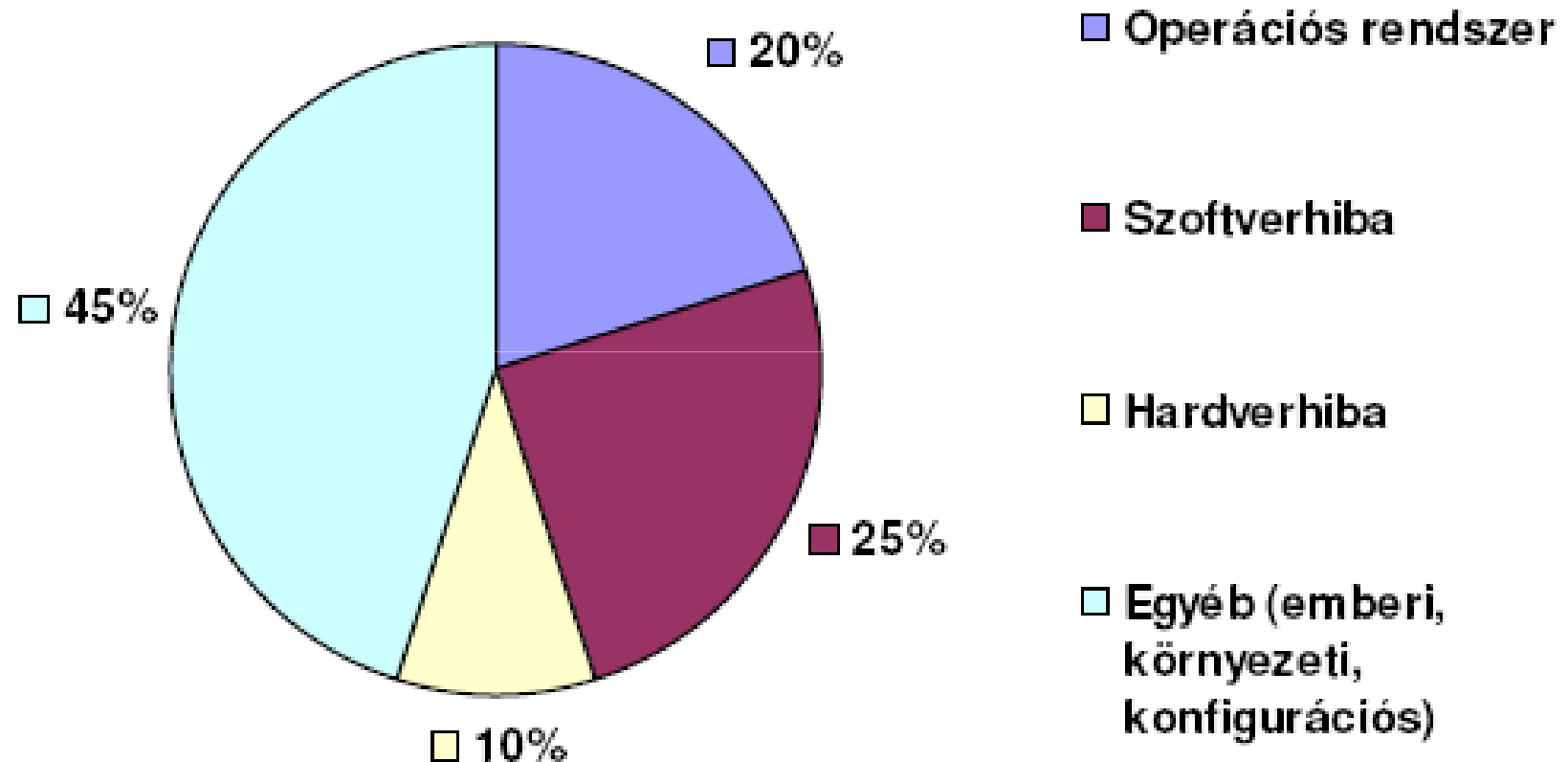
- A hatáslánc befolyásolása
  - meghibásodási tényező csökkentése
    - jobb minőségű komponensek
    - szigorúbb fejlesztési folyamat (ellenőrzés, tesztelés)

A meghibásodás-mentesség nem garantálható
(csökkenő chipméretek, bonyolultabb programok)
  - hibajelenség kialakulásának megakadályozása
    - rendszerstruktúra kialakítása: redundancia
- Hibatípusok:
  - előre figyelembe vehető hibák:
optimális **kezelés a tervezési folyamat során**
  - előre figyelembe nem vehető hibák:
megfelelő **rendszerstruktúra** kialakítása szükséges

Meghibásodások kategorizálása

- Hardverhibák
  - alaprendszer (alaplap, processzor, memória)
  - tápellátás (tápegység, szünetmentes táp)
  - adattároló alrendszer
  - hálózat
- Szoftverhibák
  - az operációs rendszer hibái
  - alkalmazáshibák
  - illesztőprogram-hibák
- ...
- Emberi hibák
  - rendszergazdai hibák
  - illetékes felhasználók nem rosszindulatú hibái
  - illetékes felhasználók rosszindulatú hibái
  - illetéktelen felhasználók támadásai
- Környezeti hatások
  - üzemeltetési környezet rendellenességei, például a légkondicionálás leállása, bombariadó, csőtörés
  - természeti katasztrófák

A hibajelenségek okai IT rendszerek esetén

Tartalomjegyzék

- A szolgáltatásbiztonság fogalma
- A szolgáltatásbiztonságot befolyásoló tényezők
- A szolgáltatásbiztonság eszközei
- Szolgáltatásbiztonság analízise

A szolgáltatásbiztonság eszközei

- **Hiba megelőzés:** Meghibásodás megakadályozása
  - fizikai hibák: jó minőségű alkatrészek, árnyékolás,...
  - tervezési hibák: **verifikáció**
- **Hiba megszüntetés:** Hibaállapotból kimosztítás
  - prototípus fázis: **tesztelés**, diagnosztika, javítás
  - működés közben: **monitorozás**, javítás
- **Hibatűrés:** Szolgáltatást nyújtani hiba esetén is
  - működés közben: **hibakezelés**, **redundancia**
- **Hiba előrejelzés:** Hibák és hatásuk becslése
  - mérés és „jóslás”, megelőző karbantartás

Hibatűrő rendszerek

- Akármilyen jó is az ellenőrzés a tervezés során, a szolgáltatásbiztonság nem garantálható:
  - időleges hardver hibák (ld. zavarérzékenység)
  - teszteletlen szoftver hibák
  - figyelembe nem vett komplex interakciók
- Fel kell készülni a működés közbeni hibákra!
- **Hibatűrés**: Szolgáltatást nyújtani hiba esetén is
  - működés közbeni autonóm hibakezelés
  - beavatkozás a meghibásodás → hibajelenség láncba
  - rendszertechnikai megoldások (+ megbízható alkatrész)
- Alapfeltétel: Redundancia (tartalékolás)
  - többlet erőforrások a hibás komponensek kiváltására

Redundancia megjelenése

1. Hardver redundancia

- többlet hardver erőforrások
  - eleve a rendszerben lévők (elosztott rendszer)
  - hibatűréshez betervezett (tartalék)

2. Szoftver redundancia

- többlet szoftver modulok

3. Információ redundancia

- többlet információ a hibajavítás érdekében
  - hibajavító kódolás (ECC)

4. Idő redundancia

- ismételt végrehajtás, hibakezelés többlet ideje

Együttes megjelenés!

Redundancia típusai

- **Hidegtartalék** (passzív redundancia):
  - normál üzemmódban **passzív**, hiba esetén aktiválva
  - lassú átkapcsolás (elindítás, állapot frissítés,...)
  - pl. tartalék számítógép
- **Langyos** tartalék:
  - normál üzemmódban **másodlagos funkciók**
  - gyorsabb átkapcsolás (indítást nem kell várni)
  - pl. naplózó gép átveszi a kritikus funkciókat
- **Meleg** tartalék (aktív redundancia):
  - normál üzemmódban **aktív**, ugyanazt a feladatot végzi
  - azonnal átkapcsolható
  - pl. kettőzés, többszörözés

1. Hardver redundancia

- **Többszörözés**
  - Kettőzés
    - hibadetektálás: pl. master-checker kialakítás
    - hibatűrés csak diagnosztikai támogatással és átkapcsolással
  - TMR: Triple-modular redundancy
    - hiba maszkolás szavazással
    - szavazó kritikus elem (de egyszerű)
  - NMR: N-modular redundancy
    - hibamaszkolás többségi szavazással
    - MTFF kisebb, de missziós idő túlélése nagyobb esélyű
    - repülőgép fedélzeti eszközök: 4MR, 5MR
- **Tipikus: nagy rendelkezésre állású fűrtök**

2. Szoftver redundancia

Használat:

1. Szoftver tervezési hibák esetén:

- ismételt végrehajtás nem segít...
- redundáns modulok: **eltérő tervezés** szükséges
variánsok: azonos specifikáció, de
  - eltérő algoritmus, adatstruktúrák
  - más fejlesztési környezet, programnyelv
  - elszigetelt fejlesztés

2. Időleges (hardver) hibák esetén:

- ismételt végrehajtás esetén a hiba nem jelentkezik
- hibahatások kiküszöbölése a fontos

3. Információ redundancia

- Hibajavító kódolás
  - memóriák. háttértárak, adatátvitel
  - pl. Hamming-kód, Reed-Solomon kódok
- Korlátozott hibajavító képesség
  - hosszú idejű adatstabilitás rossz lehet (“felgyűlnek” a hibák)
  - háttértárak: “memory scrubbing”
folyamatos olvasás és javítva visszaírás
- Redundáns (többpéldányos) adatbázisok:
  - hozzáférések konzisztenciájának biztosítása
  - egypéldányos sorosíthatóság

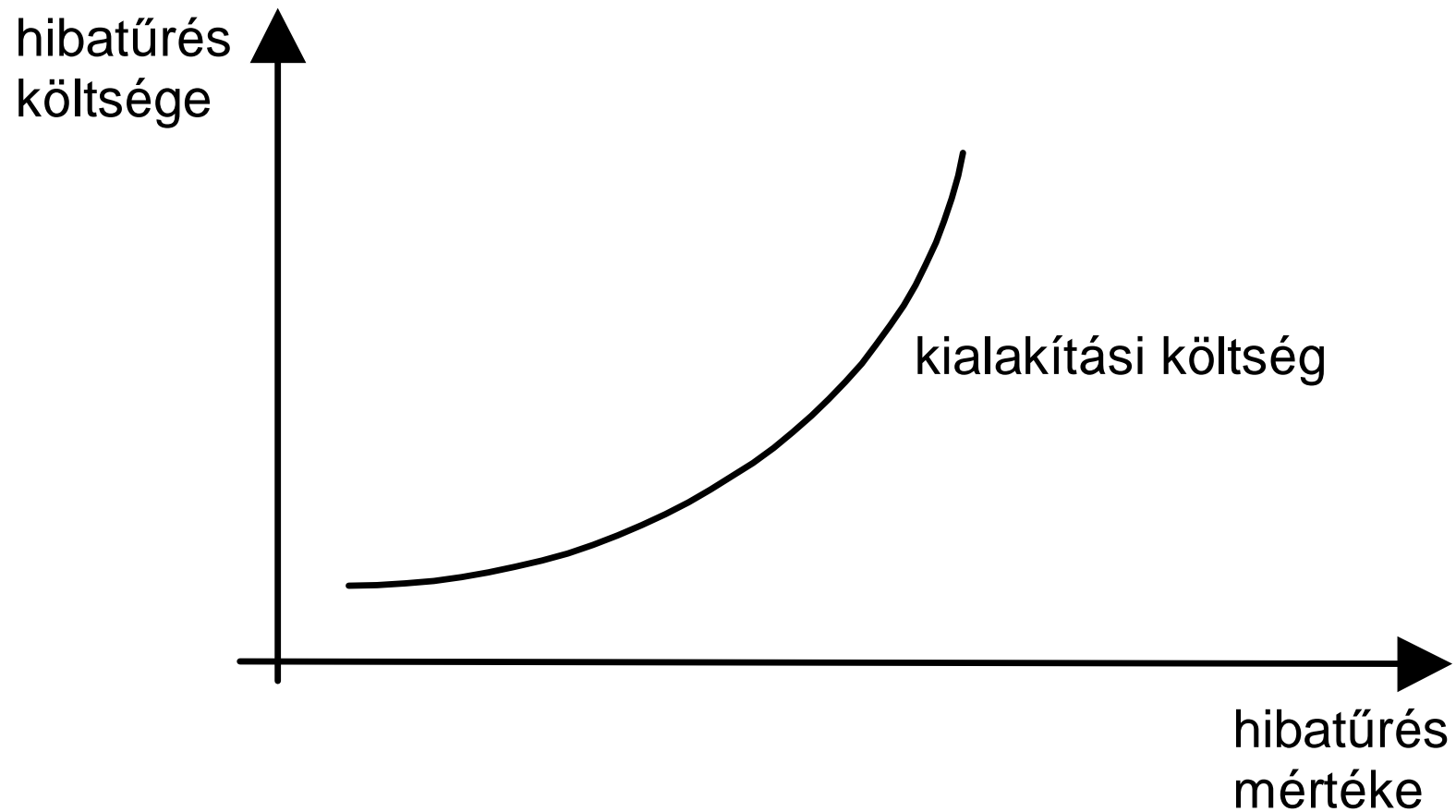
4. Idő redundancia

- Tiszta eset: utasítás újrapróbálás (retry)
  - alacsony hardver szinten: processzor utasítás
  - időleges hibák esetén hatásos
- Idő redundancia “velejárója” a többi típusnak
Valós idejű rendszerek: tervezési szempont mennyire garantálható a hibakezelés ideje
  - állandósult hardver hibák: maszkolás, meleg tartalék
  - időleges hardver hibák: előrelépő helyreállítás
  - szoftver tervezési hibák: N-verziós programozás
- $a(t)$, válaszidő SLA fontos tényezője

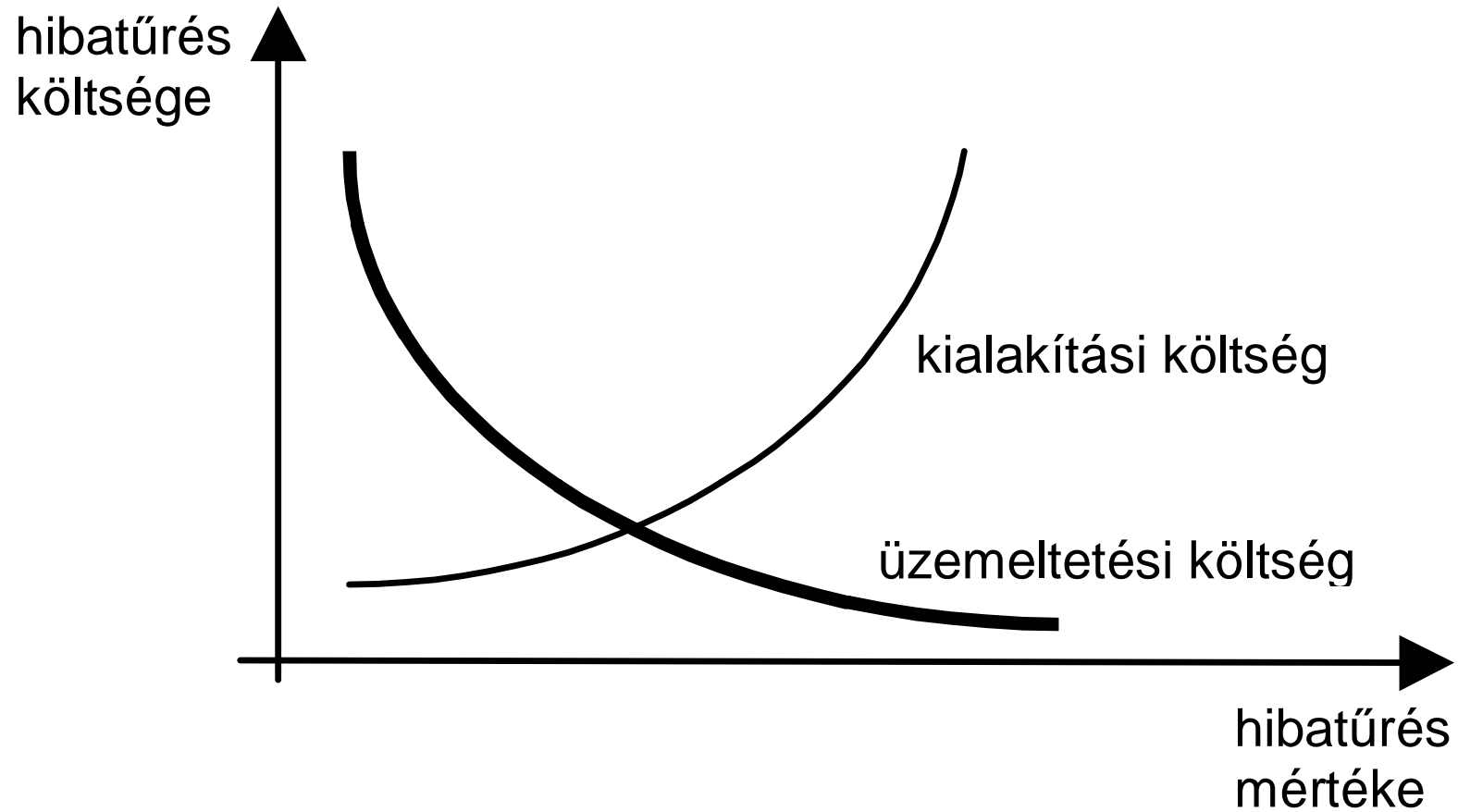
Hibák kezelése

- **Hardver tervezési hibák** (< 1%):
  - nincs figyelembe véve (ld. jól tesztelt komponensek)
- **Hardver állandósult működési hibák** (10%):
  - **hardver redundancia** (pl. tartalék processzor)
- **Hardver időleges működési hibák** (70-80%):
  - **idő redundancia** (pl. utasítás újravégrehajtás)
  - **információ redundancia** (pl. hibajavítás)
  - **szoftver redundancia** (pl. állapotmentés és helyreállítás)
- **Szoftver tervezési hibák** (10-20%):
  - **szoftver redundancia** (pl. eltérő tervezésű modulok)

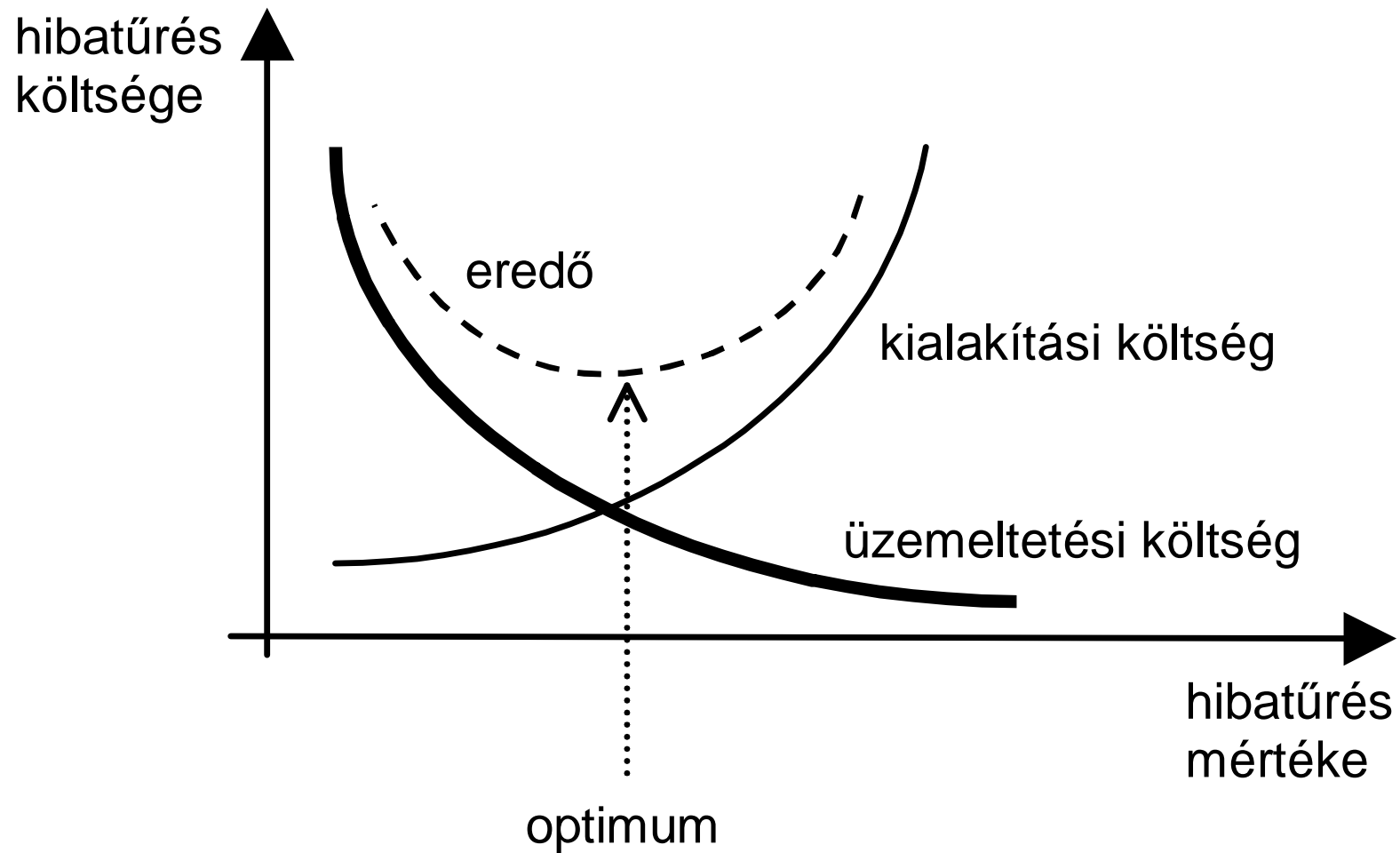
Költségoptimalizálás

Költségoptimalizálás

Költségoptimalizálás

Tartalomjegyzék

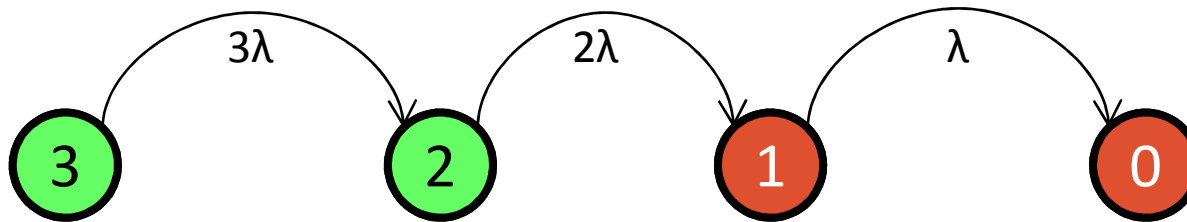
- A szolgáltatásbiztonság fogalma
- A szolgáltatásbiztonságot befolyásoló tényezők
- A szolgáltatásbiztonság eszközei
- **Szolgáltatásbiztonság analízise**

Szolgáltatásbiztonság analízise

- Miért van szükség analízisre?
  - Ha bőséges redundanciát biztosítunk, az nem elég?
- A redundancia költséges ☹️
- Csak a jól **tervezett** redundancia éri el a célját!
  - Mennyiség
  - Hideg / meleg
  - Javítás
  - ...

Példa

- 3 merevlemezről álló RAID-5 tömb
  - Két lemeznyi hasznos terület, plusz paritás
  - Egy lemez meghibásodását tűri
  - Első meghibásodás rátája: 3λ
(meleg tartalék $\rightarrow$ mindhárom lemez kieshet!)

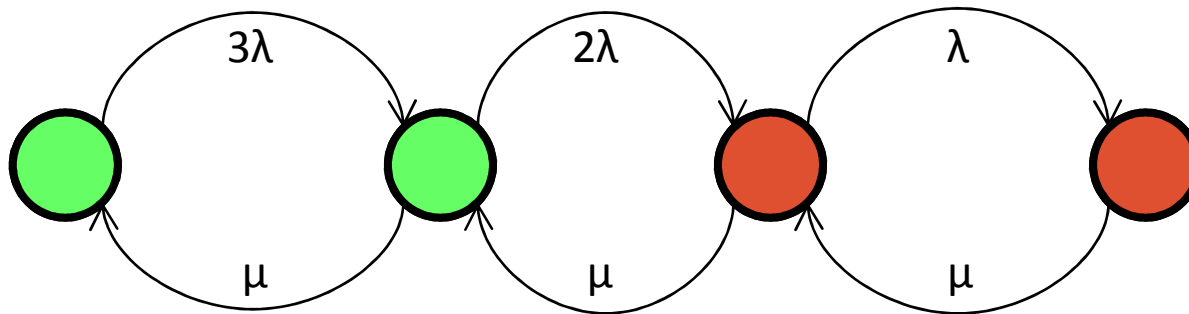

- MTTF: $1/3\lambda + 1/2\lambda = 5/6\lambda$
- $5/6\lambda < 1/\lambda$ – egy lemez jobb!

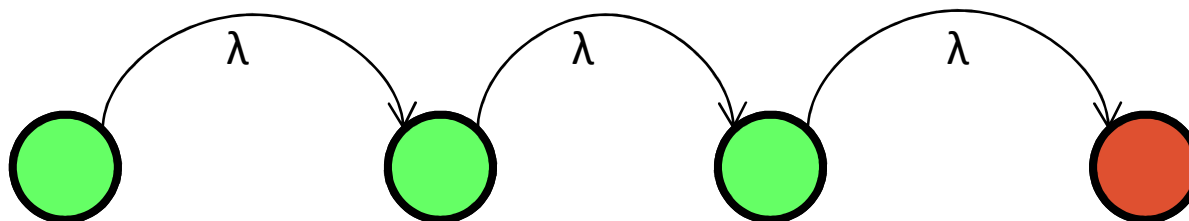

Példa

- A redundancia rontotta a megbízhatóságot!
- Megoldás: a kiesett lemezt gyorsan cserélni kell
  - Javítási folyamat felvétele a Markov-láncba

- Másik példa: három villanykörte, hideg tartalék

Szolgáltatásbiztonság analízise

- Feladatok:
  - Hibamódok, meghibásodások azonosítása
  - Analízis: **kvalitatív és kvantitatív**
- Módszerek
  - Ellenőrző listák
  - Táblázatok
(pl. FMEA: Failure Mode and Effect Analysis)
  - Hibafák
  - Állapot alapú módszerek (pl. Petri hálók)
  - ...

Ellenőrző lista

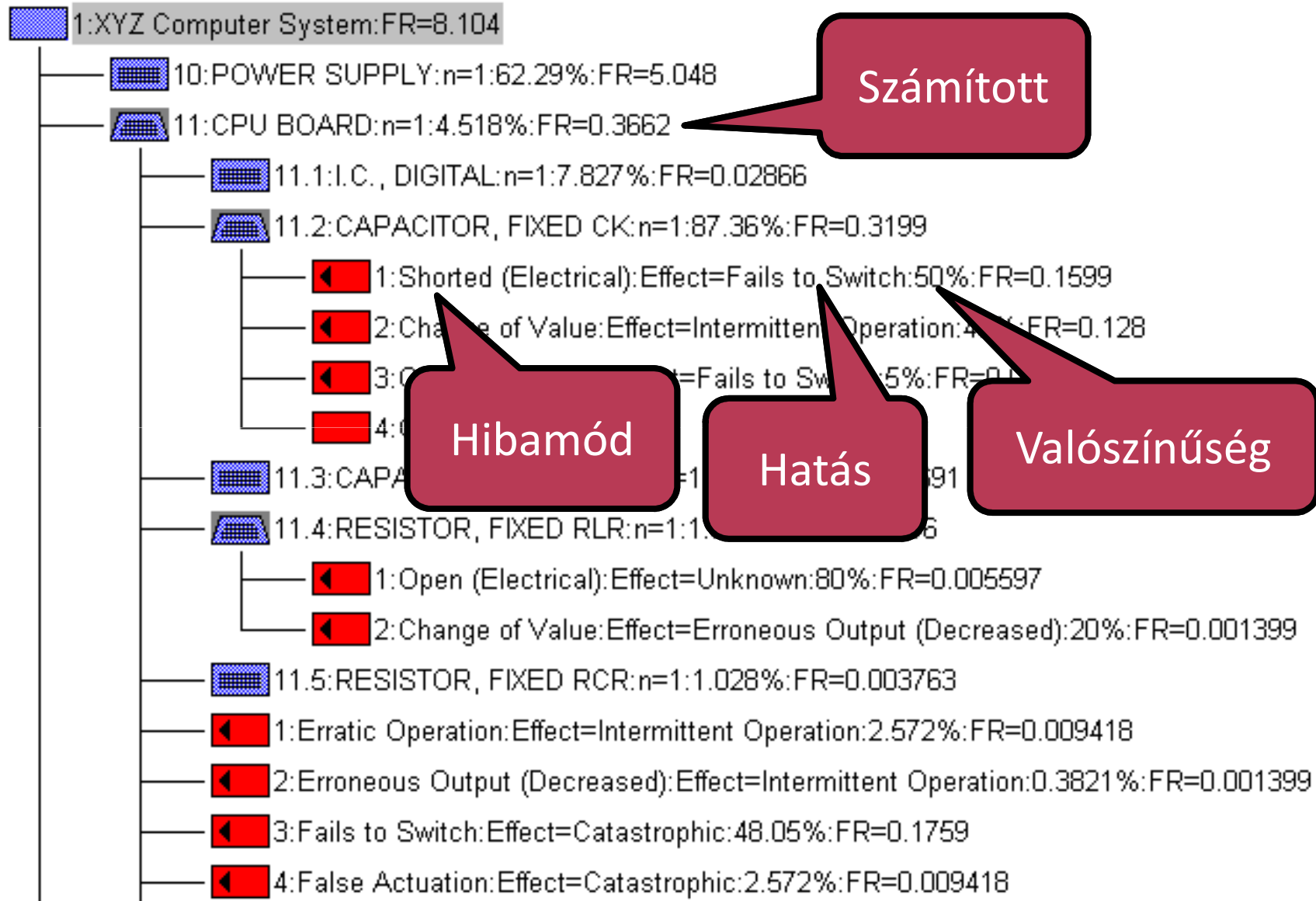
- Technika:
  - Tapasztalatok rendszerezett összegyűjtése
  - Alkalmazás mint „ ökölszabályok”
- Biztosítja:
  - Ismert hibaforrások nem maradnak ki
  - Kipróbált módszereket alkalmaz
- Hátrányok:
  - A lista nem teljes és nehezen kezelhető
  - Téves biztonságérzetet ad
  - Más környezetben az alkalmazhatóság kérdéses

Hibamód és hatás analízis (FMEA)

- Meghibásodás és hatásaik felsorolása

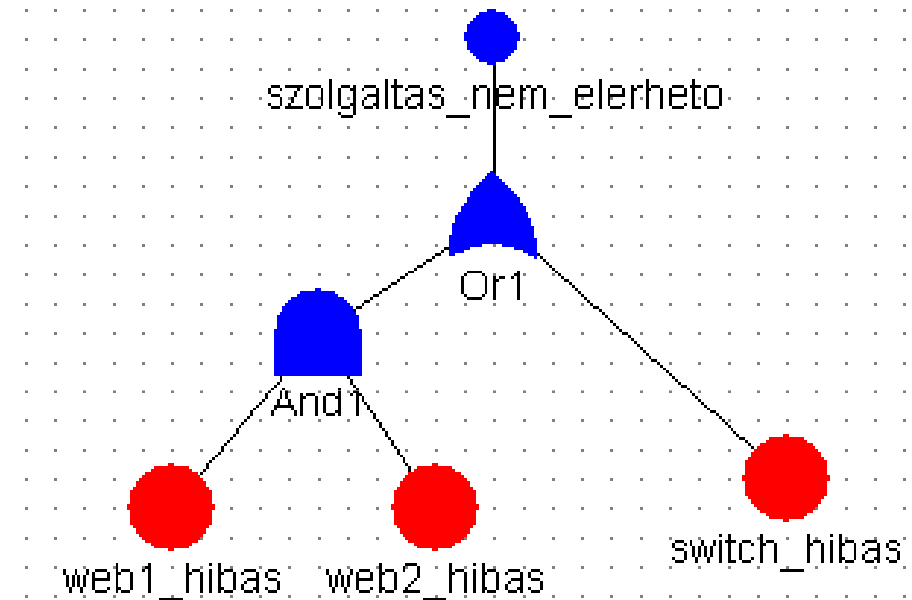
Komponens	Hibamód	Valószínűség	Hatás
Webszerver	HW hiba	10%	Szolg. kiesés, alkatrész csere
	SW frissítés	90%	Időleges kiesés
SQL szerver	Diszk megtelik	20%	Csak statikus tartalom érhető el
...			

Példa: Vezérlő elektronika

Hibafa (Fault tree)

- Hogyan állhat elő a gyökérben lévő hibajelenség?

- Elemek (részlet)

- AND kapu
- OR kapu
- Téglalap: alrendszer
- Kör: alapszintű meghibásodások

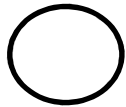
Hibafa – analízis

- Kvalitatív:
  - egyszeres hibapont (SPOF) azonosítása
  - kritikus esemény: több úton is hibajelenséget okoz
- Kvantitatív:
  - alapszintű eseményekhez valószínűség rendelése (nehéz: honnan lesznek jó adataink?)
  - gyökérelem jellemzőjének (pl. megbízhatóság) számolása
  - Problémák: nem független események...

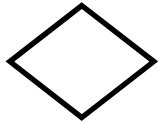
Hibafa grafikus elemkészlet

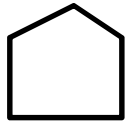
legfelső szintű vagy közbenső esemény

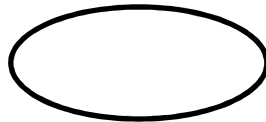
elsődleges (alapszintű) esemény

tovább nem vizsgált esemény

normál esemény (nem hiba vagy veszély)

feltétel egy összetett esemény
bekövetkezéséhez

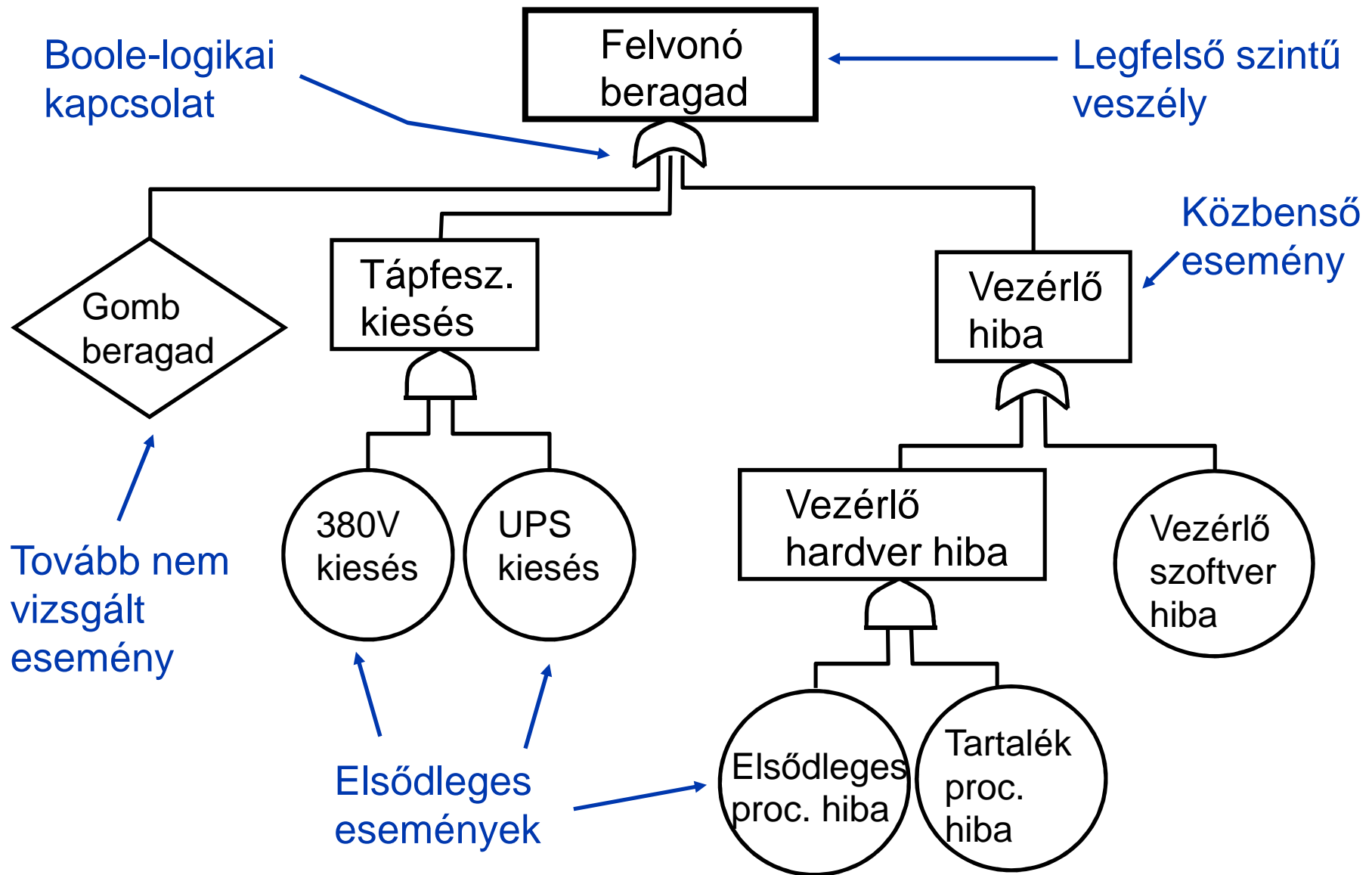
ÉS kapu

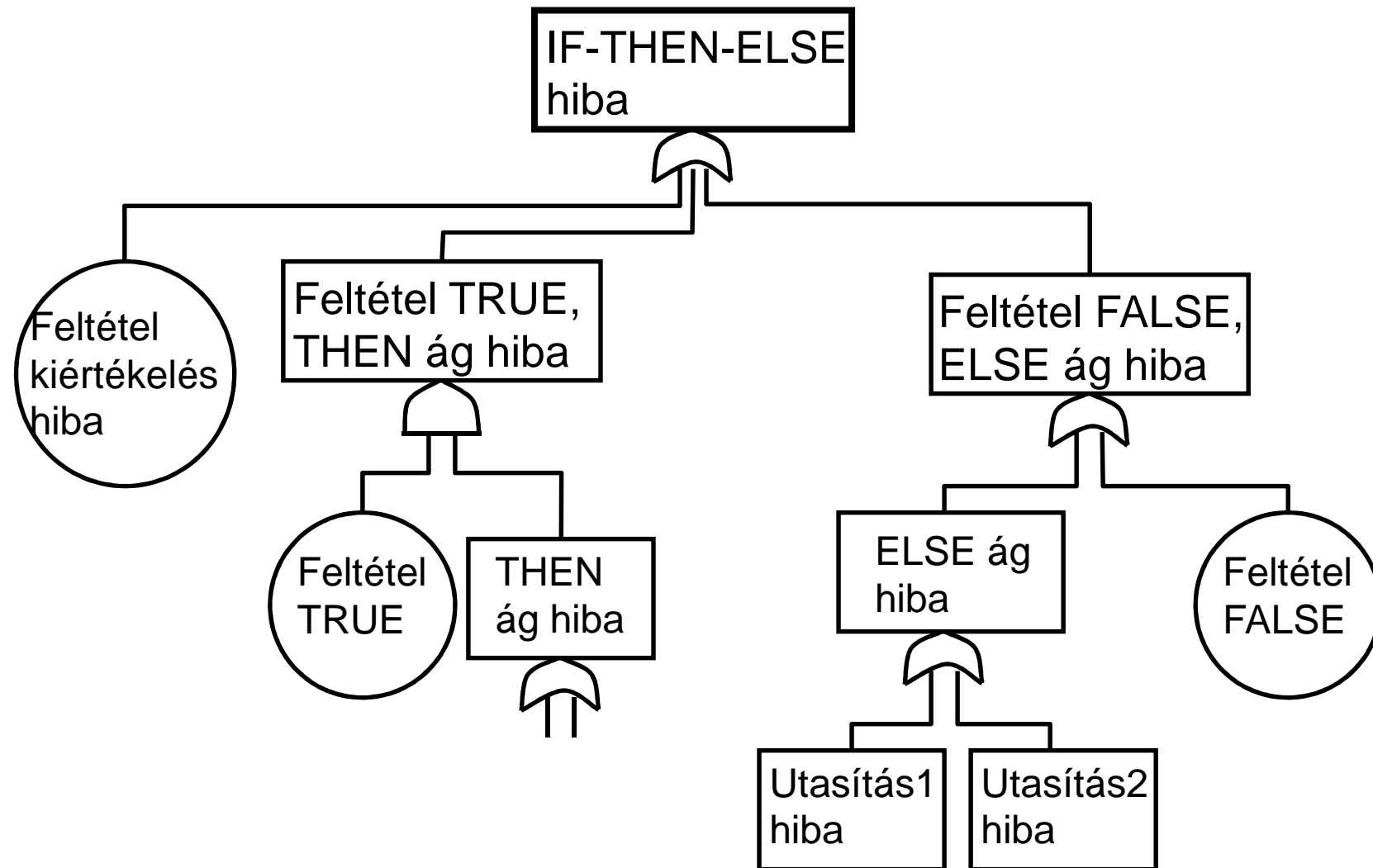
VAGY kapu

Hibafa példa: Felvonó

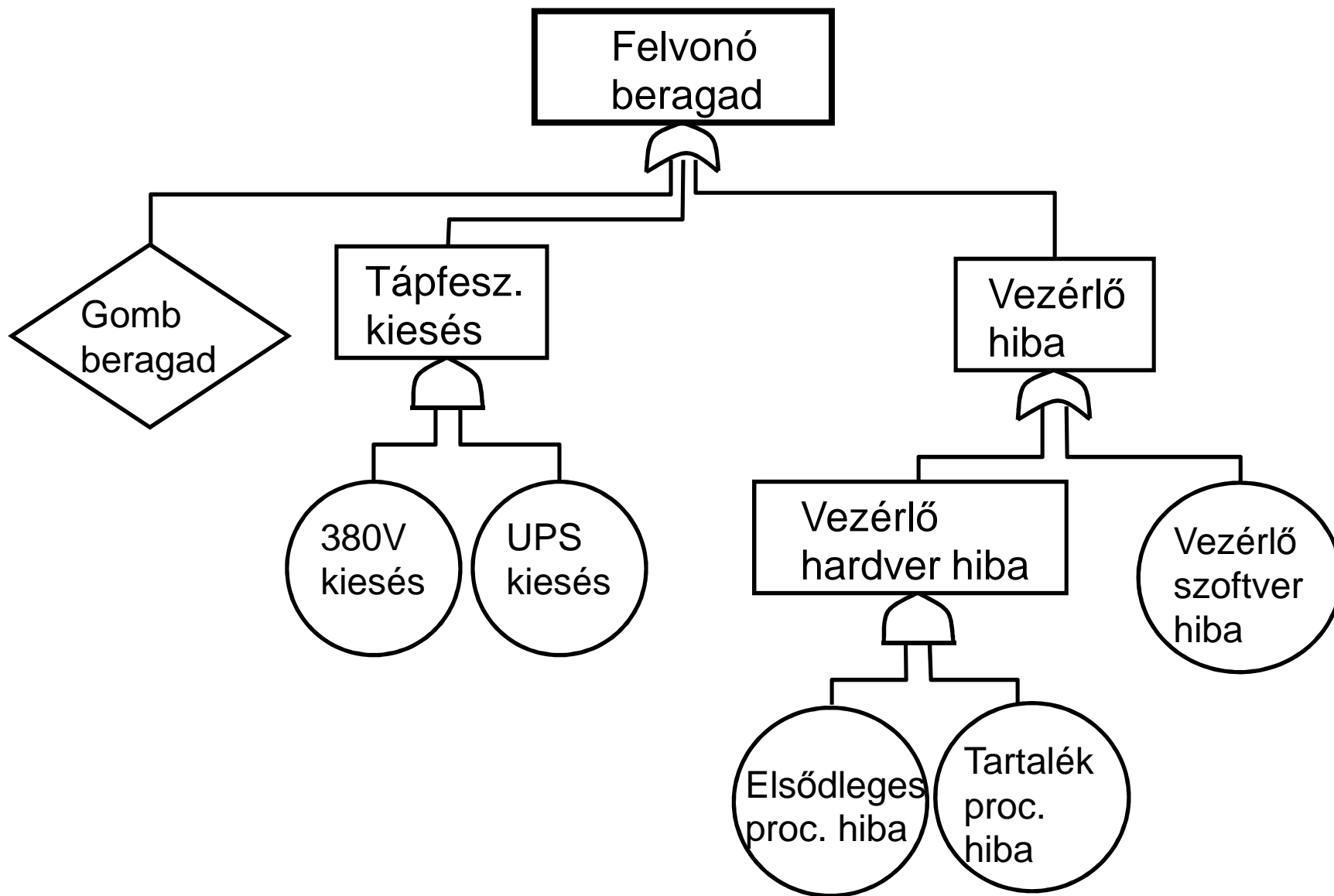
Hibafa példa: Szoftver minta

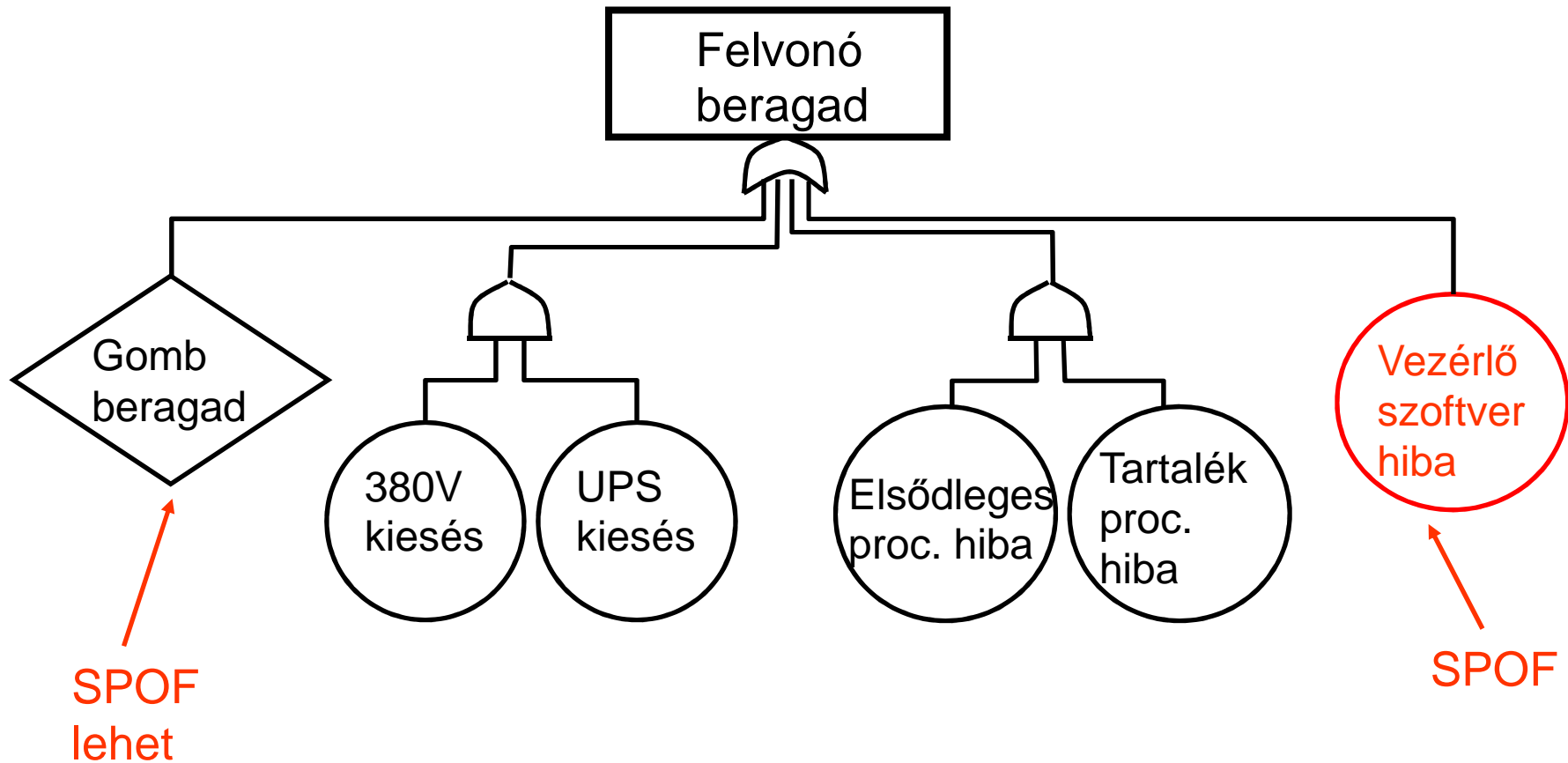
Minőségi (kvalitatív) analízis

- Hibafa **redukció**: Közbenső események és pseudo-események feloldása
→ diszjunktív normál forma (OR a legtetején)
- **Vágat**:
AND kapuval összefogott elsődleges események
- **Minimális vágathalmaz**: Nem redukálható
  - Nincs olyan, aminek részhalmaza is megtalálható
- **Azonosítható**:
  - **egyszeres hibapont** (SPOF)
  - kritikus esemény (több vágatban is szerepel)

Hibafa példa: Felvonó

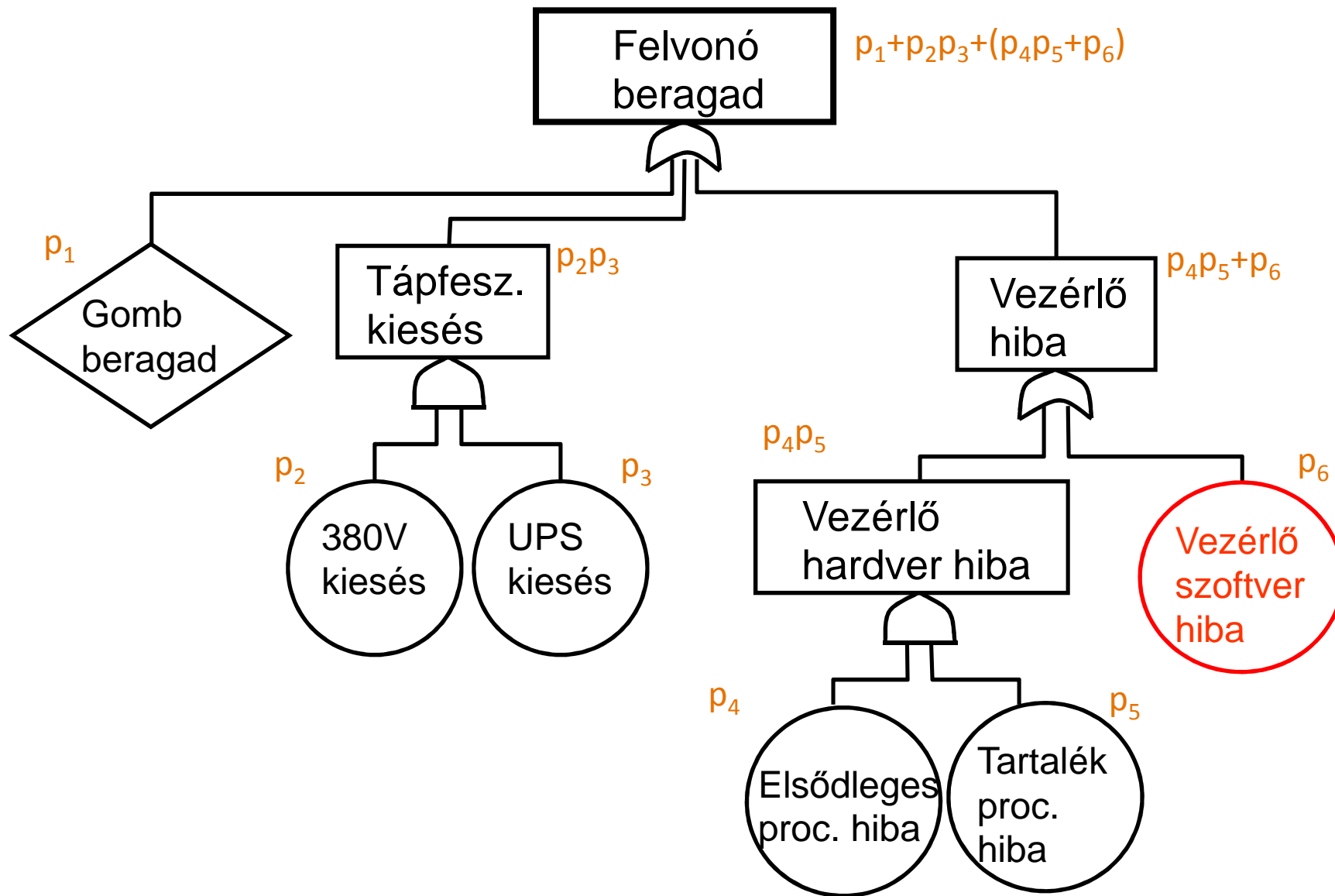
Redukált hibafa példa: Felvonó

Mennyiségi (kvantitatív) analízis

- Alapszintű eseményekhez rendelt **valószínűségek**
  - komponens-adat, tapasztalat, becslés
- Rendszerszintű veszély valószínűség számítása
  - AND kapu: **szorzat** (ha **független** események)
pontos: $P\{A \text{ és } B\} = P\{A\}P\{B|A\}$
  - OR kapu: **összegzés** (**felső becslés**)
pontos: $P\{A \text{ vagy } B\} = P\{A\}+P\{B\}-P\{A \text{ és } B\} \leq P\{A\}+P\{B\}$
- Problémák:
  - korreláló hibák
  - időbeli (hiba)szekvenciák kezelése

Hibafa példa: Felvonó

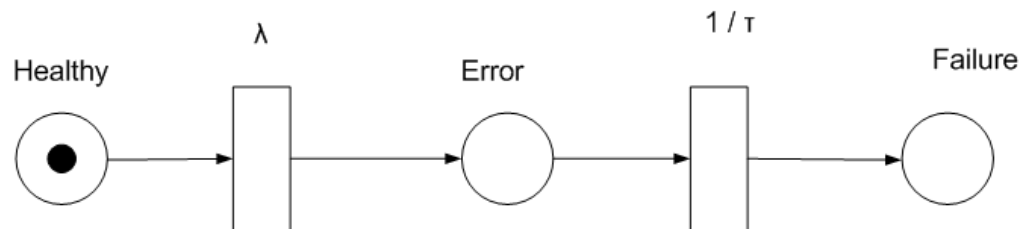
Meghibásodási adatok

- Analízis alapja: meghibásodási valószínűségek
- Honnan lesznek jó adatok:
  - Becslés
  - Saját monitorozó rendszer
  - Külső tanulmányok, számok (hihetőség, pontosság?)
- Példák:
  - Cisco switch MTBF ~ 200000 óra (=22,8 év)
  - IBM S/390 mainframe MTTF 45 év
  - Windows XP MTTF 608 óra
  - webserverver MTTF ~ 16 nap...

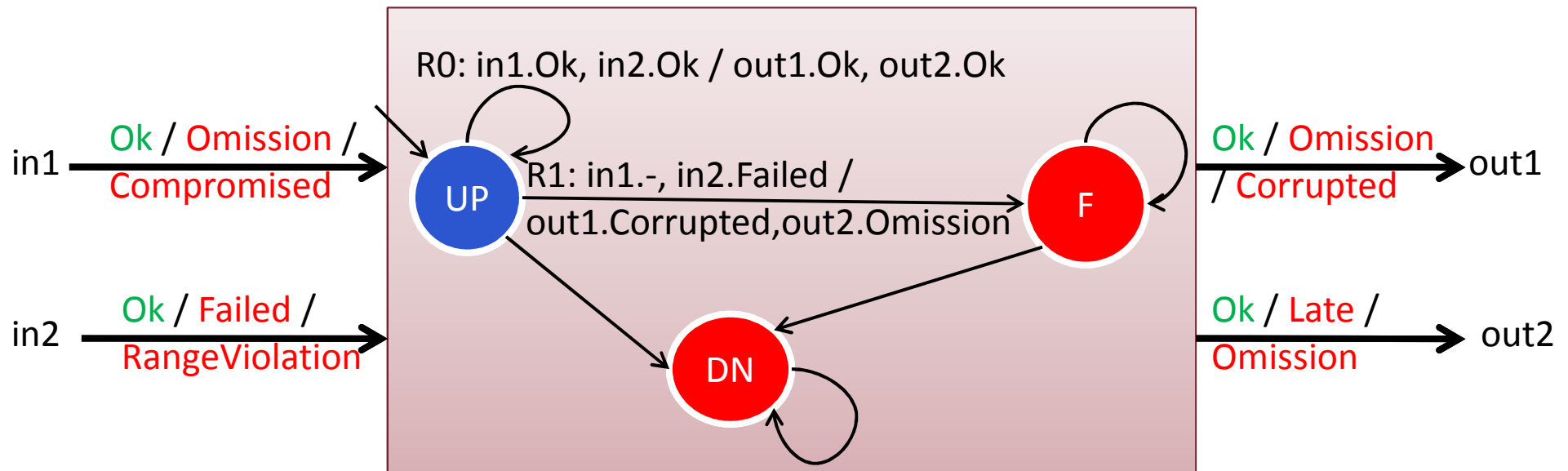
Állapot alapú módszerek

- Hibák kvalitatív leírása: diszkrét viselkedésmodell
  - Állapotgép, adatfolyamháló, folyamat, Petri-háló...
- Kvantitatív: időzítés az állapotátmenetekhez
  - Determinisztikus
  - Valószínűségi eloszlás alapján:
folytonos idejű, markovi sztochasztika

Hibamodellezés adatfolyamhálóval

- Kvalitatív hibamodell → adatfolyamháló
  - Komponens → adatfolyam csomópont
  - Belső hibamódok → csomópont állapotai
  - Komponens kapcsolatok → csatornák
  - Kommunikációs hibamódok → csatorna tokenek

Hibamodellezés adatfolyamhálójával

- Hibaterjedés
  - Hibás komponens állapot → hibás üzenet
  - Hibás üzenet → hibás komponens állapot
- Kvalitatív analízis
  - Előre: egy adott hibának mik a következményei?
  - Hátra: egy hibajelenségnek mi lehet az oka?
- Egy (nem teljes) megoldási módszer:
  - Constraint Satisfaction Problem (CSP)
Kényszerkielégítési feladat

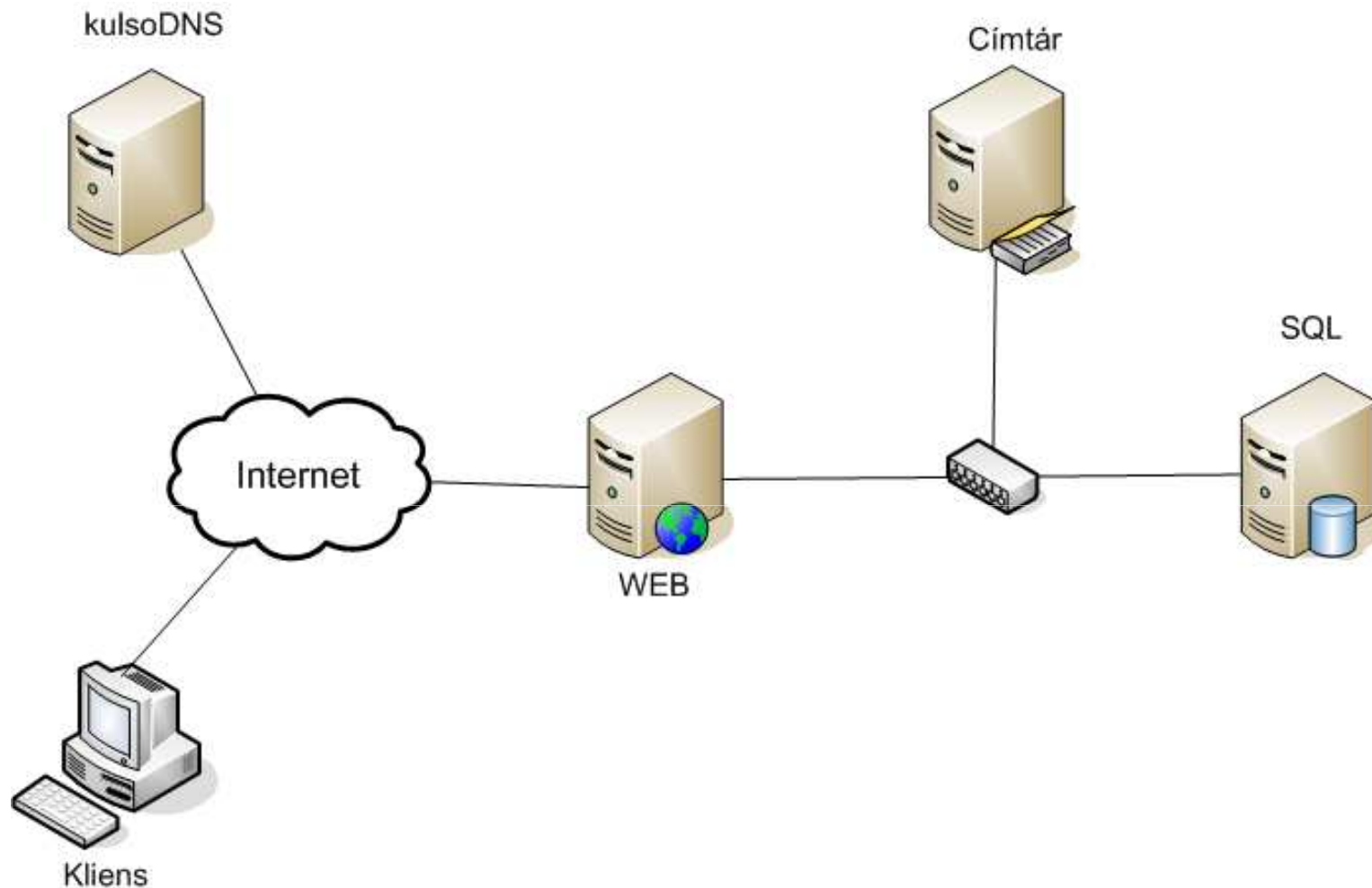
Feladat

- Táborúzőn szeretnénk tükörtojást sütni.
  - Egészen pontosan két tojásból szeretnénk készíteni.
  - Sajnos nem biztos, hogy valóban van még két tyúktojásunk, így az is elképzelhető, hogy kénytelenek vagyunk kisebb adaggal beérni (vagy semmivel).
  - Ráadásul, ha csak az egyik tojás is záp, már az is elrontja az egész ételt.
  - Azzal is számolni kell, hogy a tűz esetleg túl gyenge; ilyenkor, ha egyetlen tojás nem is, de két tojás kellemetlenül lassan sül ki, mi pedig éhesek vagyunk.

Feladat

- A „tábortűz” komponensnek milyen bemenetei és kimenetei azonosíthatóak a fenti modellben? Mik lesznek a komponens és a csatornák lehetséges hibamódjai?
- Milyen hibaterjedés lehetséges ebben a rendszerben?
- Készítse el a "Nem eszünk semmit" rendszerszintű hibajelenséghez tartozó hibafát!

Példa: szolgáltatásbiztonság analízise

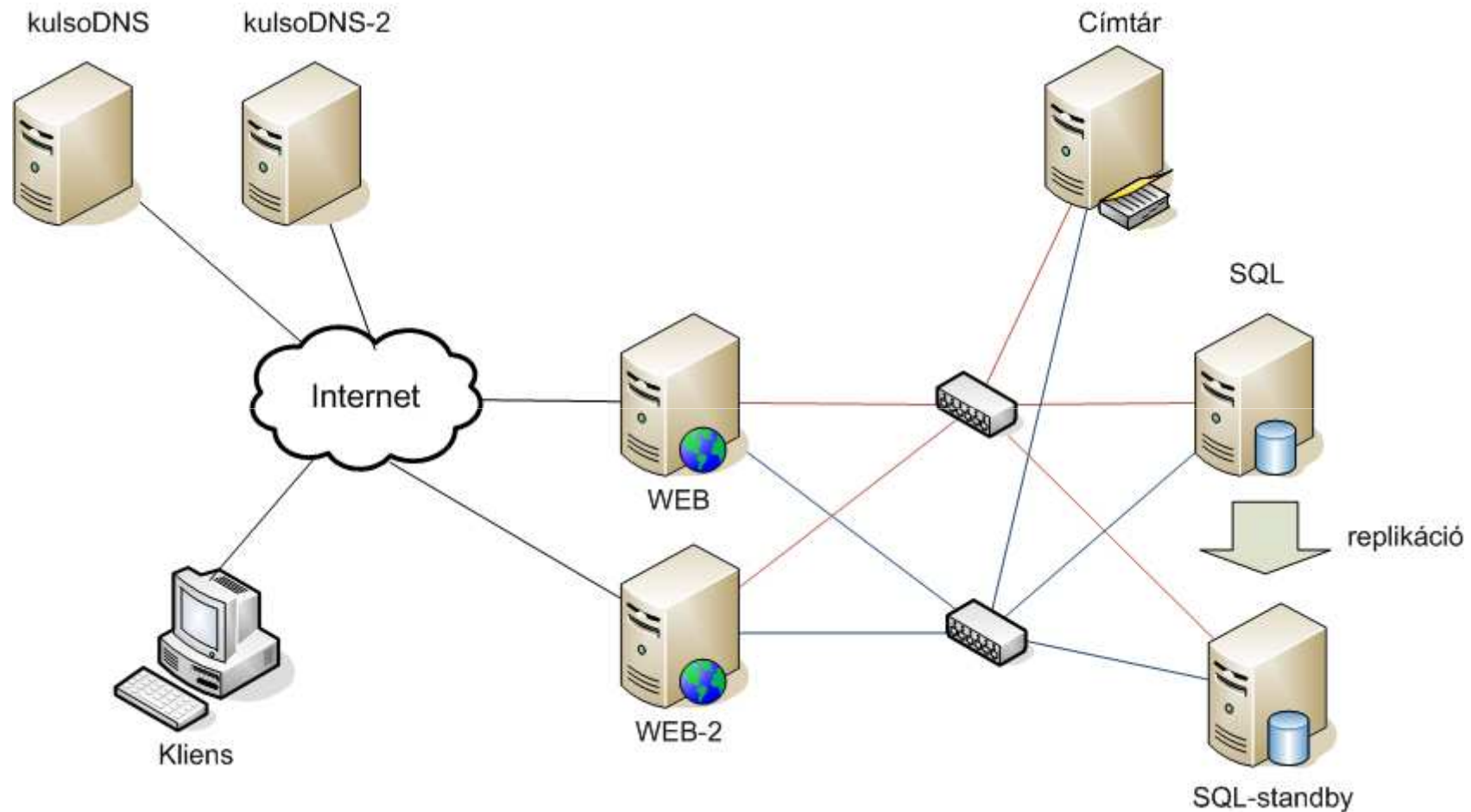

Feladat: Milyen meghibásodások esetén nem lesz elérhető a szolgáltatás (webáruház)?

Feladat: Meghibásodások azonosítása

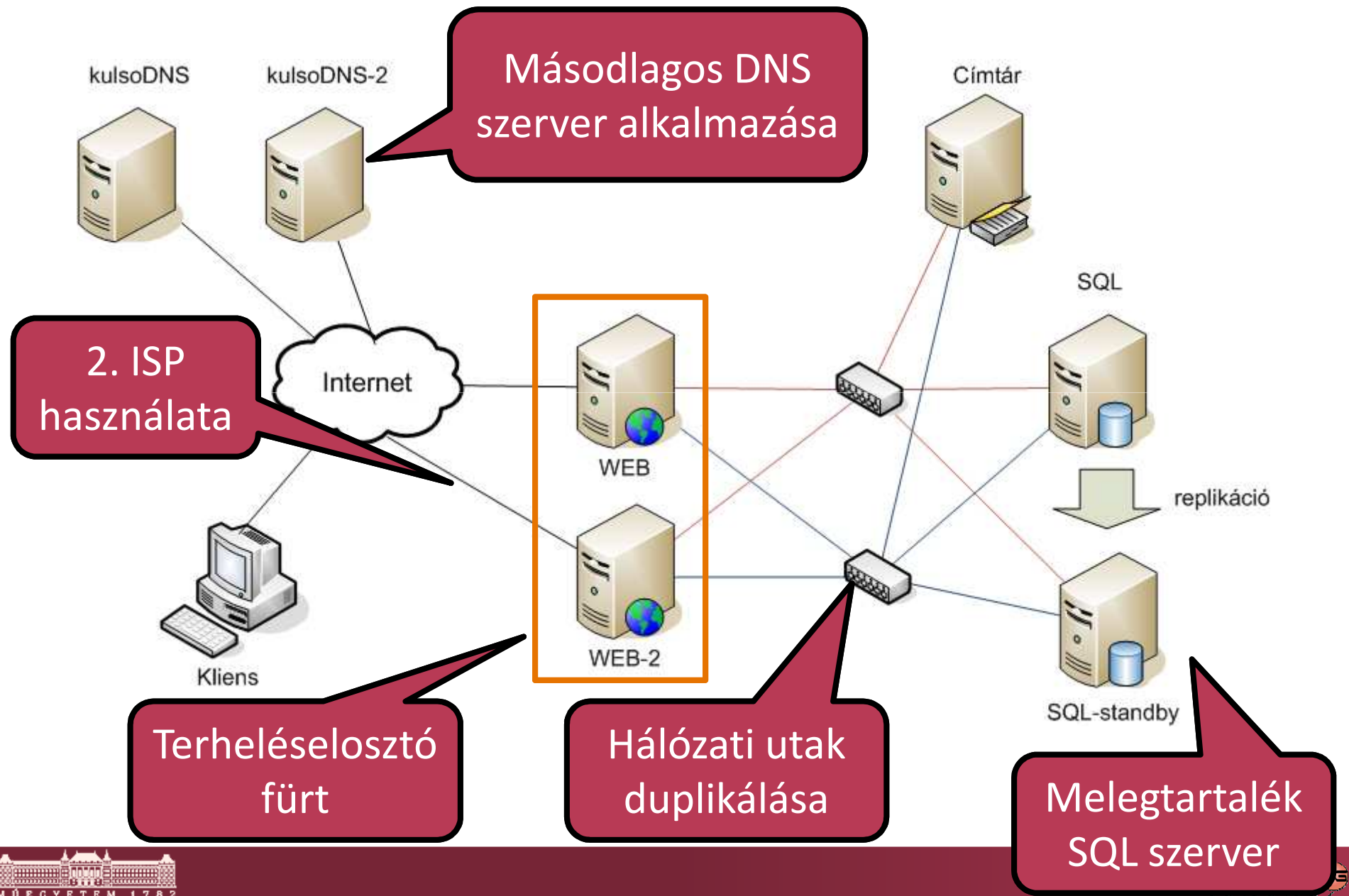
- Milyen meghibásodás esetén nem lesz elérhető a szolgáltatás (webáruház)?
- Áramkimaradás, HW hiba, hálózati elem/kábel hiba, szerver szolgáltatások hibája, alkalmazás hiba, frissítés telepítése, túlterhelés, támadás, félrekonfigurálás, verzió inkompatibilitás, vírus...

Példa: hibatűrés beépítése

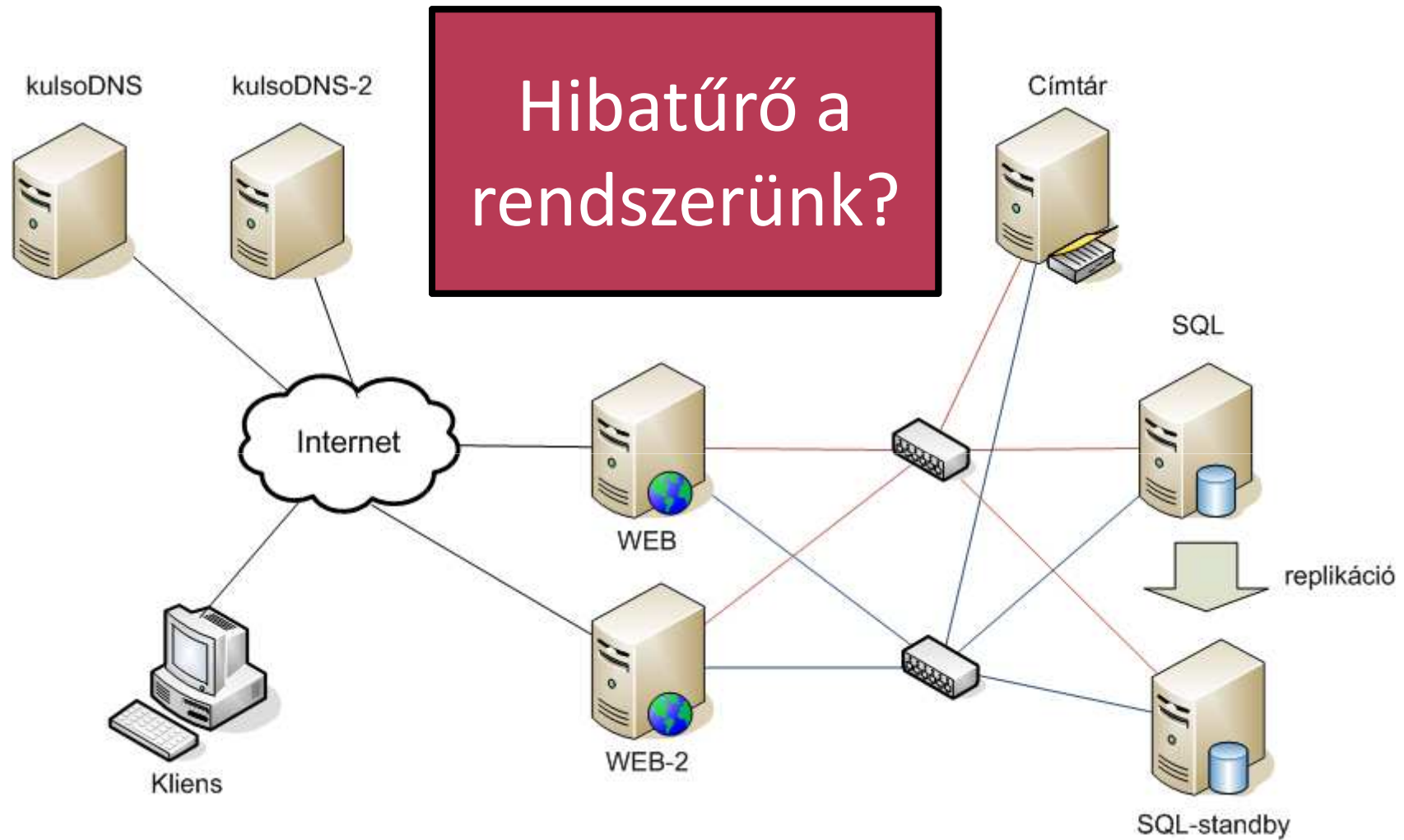

Példa: hibatűrés beépítése

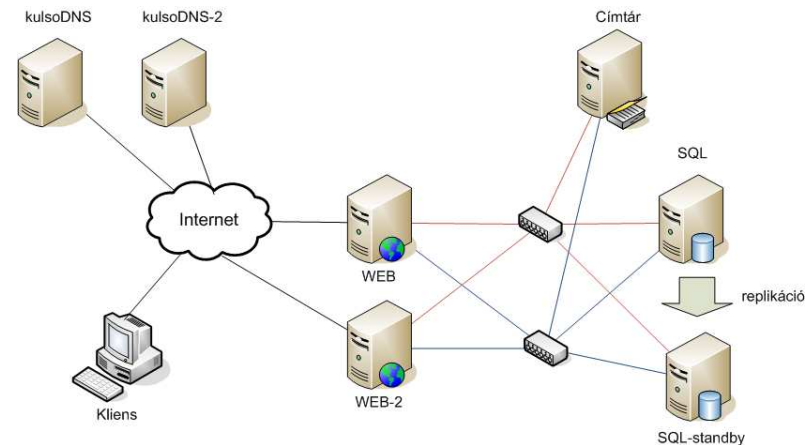

Példa: hibatűrés beépítése

Példa: hibatűrés beépítése

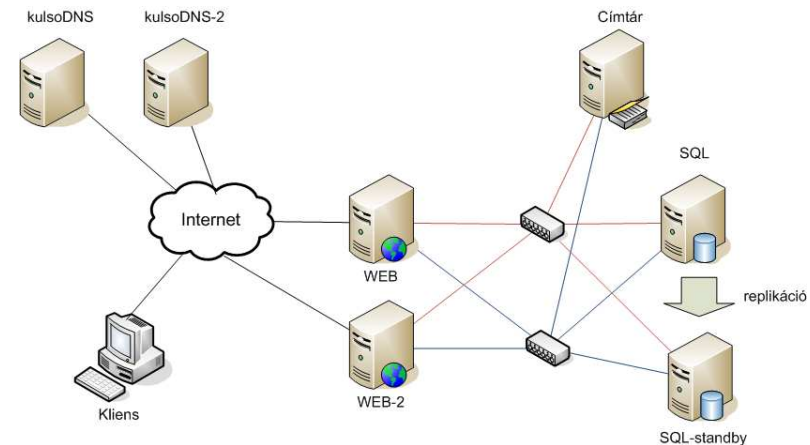
Hibatűrő a rendszerünk?

- Attól függ:
  - Bizonyos SPOF-ek ellen védekeztünk
- DE
  - sok kiesési lehetőség maradt még
  - Adatok törlése, teljes serverterem elpusztulása, adminisztrátori hibák, OS hotfix miatti újraindítás...

Példa: hibatűrés beépítése

Hibatűrő a rendszerünk?

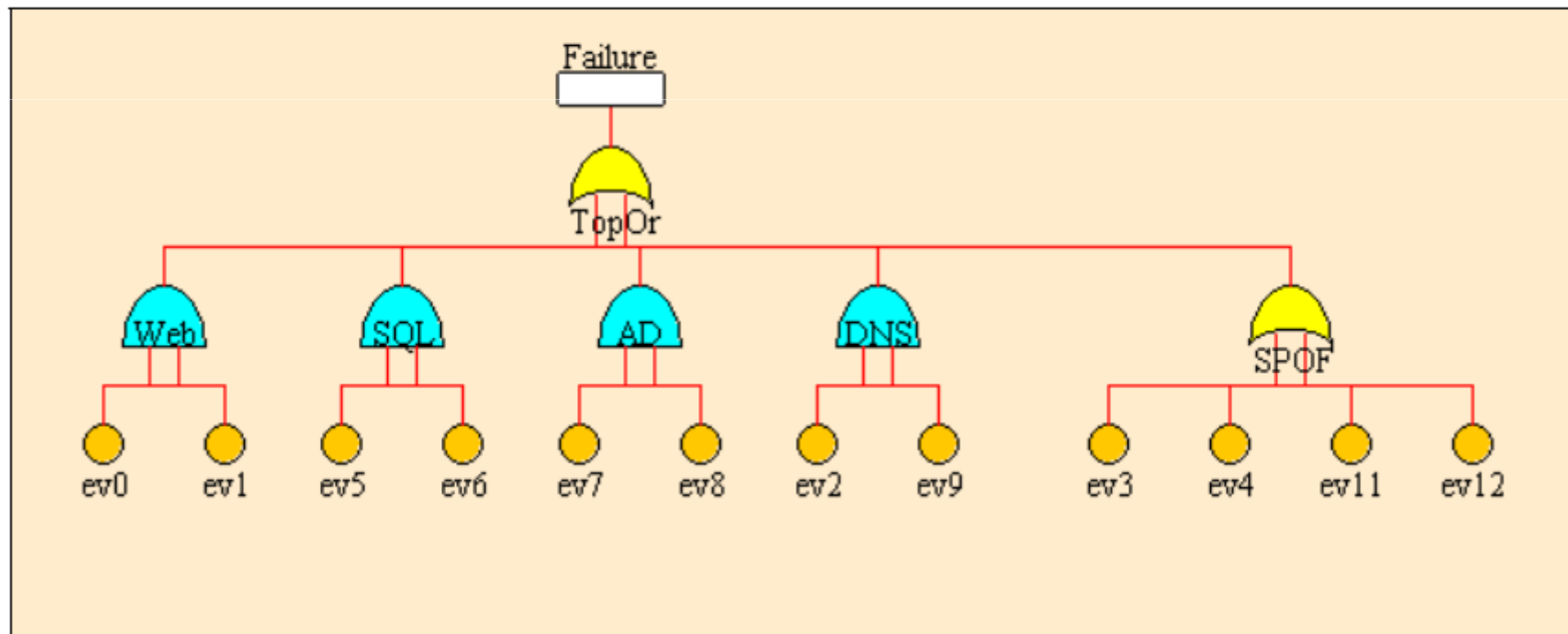

- At...
- Tanulság: mindig tudjuk, hogy
- • mi ellen akarunk védekezni,
- DE
- • milyen módszerek vannak arra,
- • megéri-e védekezni

adminisztrátori hibák, OS hotfix miatti újraindítás...

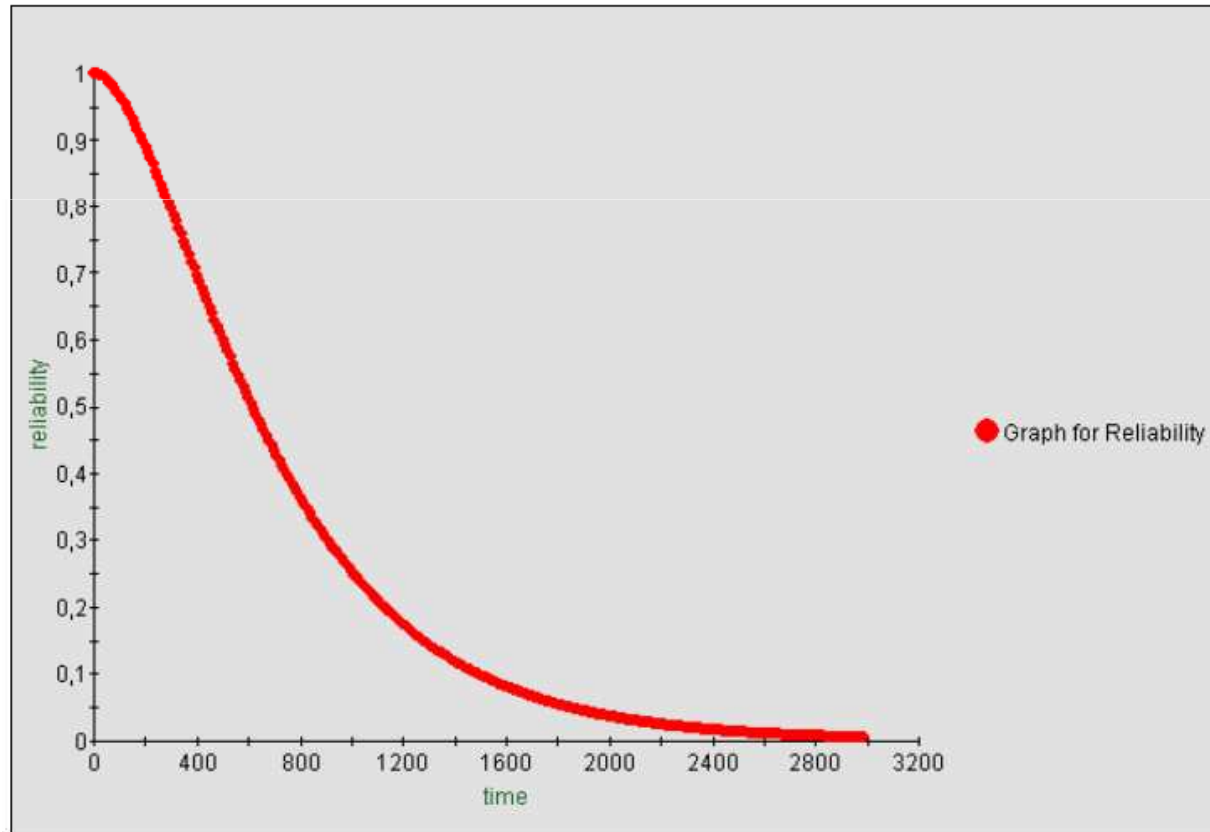
Analízis: hibafa

- SHARPE eszköz
- Hibafa rajzolása

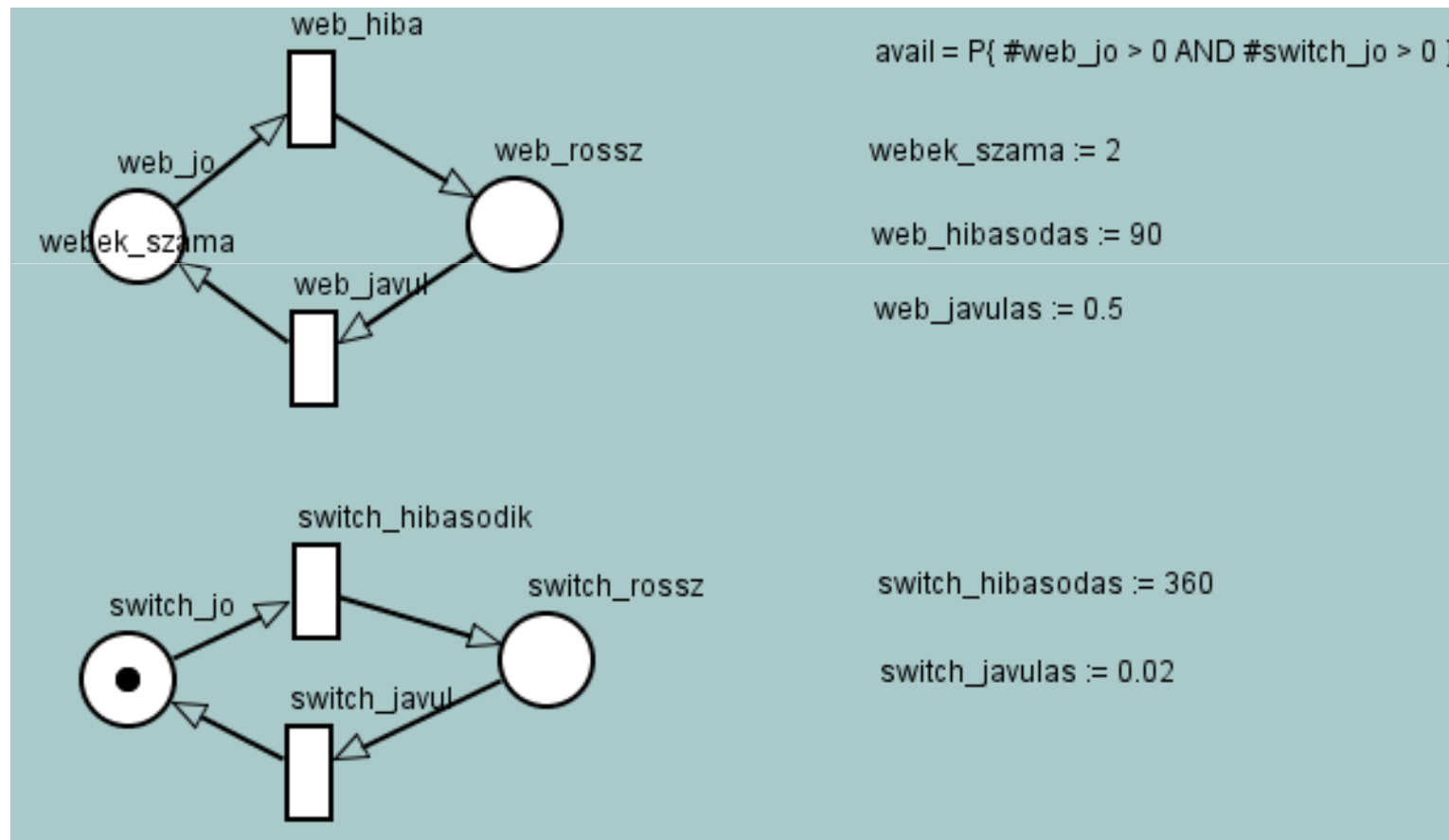
Analízis: hibafa

- Alapszintű meghibásodásokhoz bekövetkezési valószínűség rendelése
- Megbízhatóság számolása:

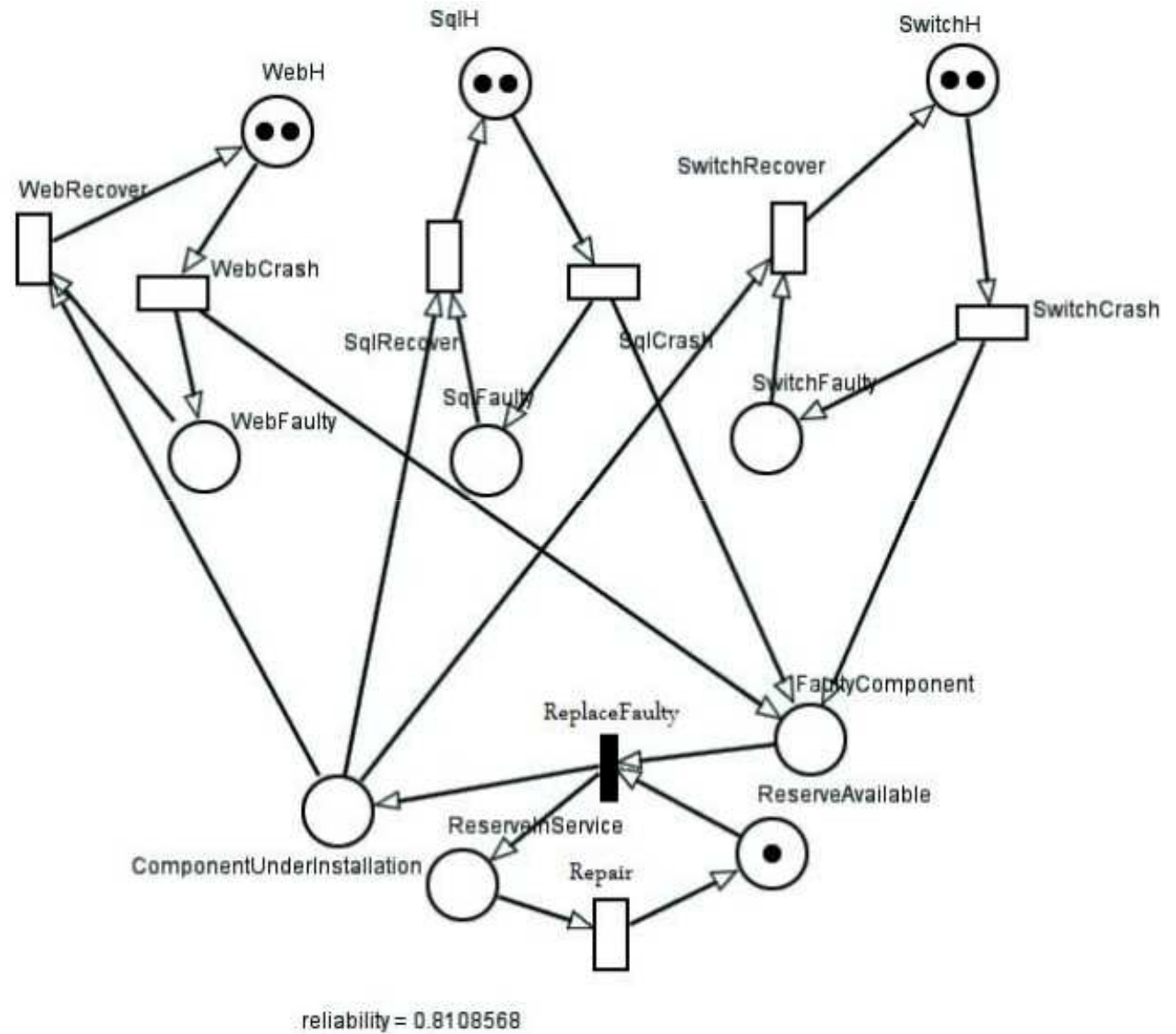
Analízis: Petri-háló

- [TimeNET](#) eszköz
- Alap blokkok és paraméterek

Analízis: Petri-háló

A teljes modell:

Analízis: érzékenység és költségvizsgálat

- Érzékenység: melyik paraméter változása befolyásol a legjobban:

ÁTMENET	50% KÉSLELTETÉS	RENDELKEZÉSRE ÁLLÁS	200% KÉSLELTETÉS	RENDELKEZÉSRE ÁLLÁS
WebRecover	0,5	0,8091	2	0,8022
SqlRecover	1	0,8195	4	0,7846
SwitchRecover	0,25	0,8073	1	0,8133
Repair	2	0,9598	8	0,3955

- Költségoptimalizálás:

	Költség	Rendelkezésre állás	Kiesés	Kiesés költsége	Nyereség
Alapmodell	0	0,904	34,931	3 493 050,000	
Tartalék SQL	500 000	0,913	31,792	3 179 150,000	-186 100,000
Tartalék web	500 000	0,921	28,945	2 894 450,000	98 600,000
Tartalék mindkettőből	1 000 000	0,930	25,733	2 573 250,000	-80 200,000
Web szerver	1 000 000	0,914	31,463	3 146 300,000	-653 250,000
SQL szerver	2 000 000	0,914	31,536	3 153 600,000	-1 660 550,000
Web szerver + tartalék	2 000 000	0,933	24,565	2 456 450,000	-963 400,000
SQL szerver + tartalék	3 000 000	0,936	23,506	2 350 600,000	-1 857 550,000

Összefoglalás

- Szolgáltatásbiztonság
  - Jellemzők, hatáslánc, eszközök
- Hibatűrés
  - Redundancia megjelenése
- Analízis:
  - Mérnöki és matematikai módszerek
  - Hibamódok azonosítása
  - Megfelelő védekezési módszer kiválasztása